ToP 152

ToP | tlumočení–překlad léto 2024 | ročník XXXII | ISSN 2336-8888

STAR

Software
Translation
Artwork
Recording

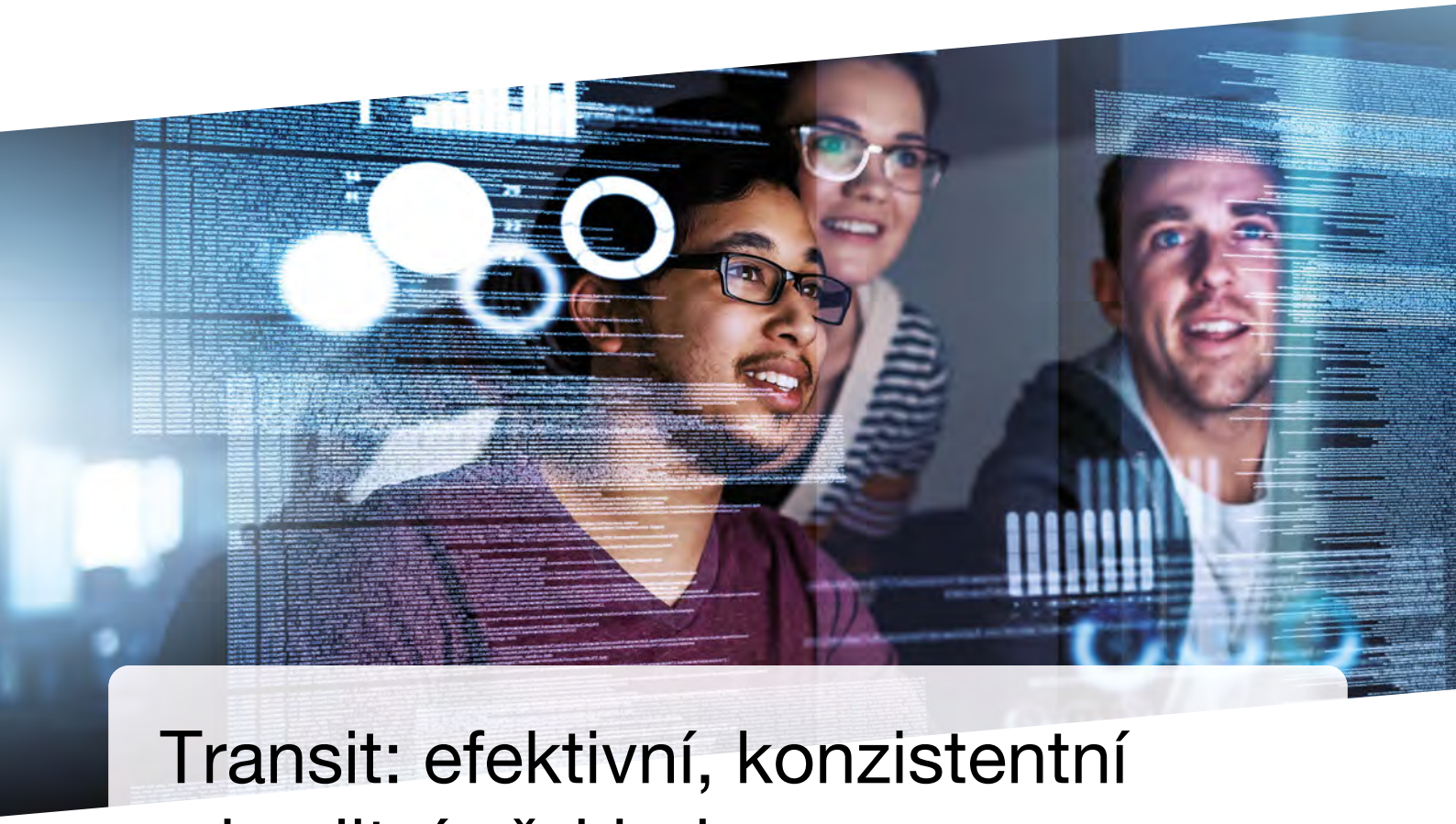

Transit: efektivní, konzistentní a kvalitní překlad

- Nižší náklady a menší časová náročnost na překlady a lokalizaci
- Rychlejší návratnost investice
- Pracovní platforma pro veškeré projekty v oblasti překladu a lokalizace ve všech formátech a ve všech jazycích
- Zajištění kontroly nad výsledky překladu a práce s terminologií
- Podpora standardních a výměnných formátů (např. pro projektové balíčky z SDL Trados, SDL WorldServer a MemoQ, XLIFF atd.)
- Flexibilní licenční modely (lokální licence, plovoucí licence, časově omezená licence, IaaS, SaaS)
- Celosvětová síť podpory
- Vysoká úroveň kvality překladu díky neustále dostupnému kontextu a terminologii
- Morfologická podpora pro více než 80 jazyků a jazykových variant
- Intuitivní práce s formátovacími znaky díky chytrému systému markupů
- Duální konkordantní vyhledávání jak ve výchozím, tak v cílovém jazyce
- Synchronizované náhledy pro všechny typy projektů
- Návrhy překladů z překladové paměti a systému strojového překladu ve stejném editoru
- Převod hlasového záznamu na text

www.star-group.net
praha@star-group.net
+420 233 355 377
+420 608 320 100

Obsah

Nové začátky, pevné kořeny *E. Jiráková* **4**

Obrázek z obálky **4**

Funkcionáři JTP zvolení na období 2024–2027 **5**

Čestná členka Amalaine Diabová **7**

Z translatologické bibliografie *I. Čeňková* **8**

Jeroným z Malty a Třeboně *B. Černá, A. Šourková* **9**

Cena Danici Seleskovitch Ivaně Čeňkové *M. Přibylová* **10**

Návrh nového Etického kodexu JTP *M. Přibylová* **11**

Za Naďou Hynkovou Dingovou… *I. Čeňková* **12**

Slovník roku a SOUND na letošním veletrhu **14**

Dotazník pro mapování nářečí **19**

Možnosti, limity a rizika strojových překladačů *E. Jiráková a kol.* **21**

Mapování smluvních podmínek a výše honorářů českých literárních překladatelů II.
Překladatelé Severu a Obec překladatelů **26**

E-úkony nově *L. Bervidová, I. Maertens, P. Pham, P. Pilch, M. Surovčák* **28**

Slova původem z jazyka německého, která ve slovnících většinou nenajdete –
hovorová, obecná čeština a slang *G. Oeburg* **30**

Zpráva o výletu na prezidentský zámek *A. Šourková* **35**

Dále vyšlo, nebo vyjde… *A. Šourková* **37**

Nové začátky, pevné kořeny

Na úvod bych chtěla ze srdce poděkovat Amalaine Diabové za 21 let obětavého vedení naší Jednoty. V posledním úvodníku – četli jste jej v zimním vydání ToPu – psala Amalaine o blížící se volební valné hromadě a zakončila ho slovy: Přátelé, pojďte do toho! Ráda bych vám proto představila naši novou posilu ve výboru JTP, Marii Přibylovou. Výzvu vyslyšela a šla do toho s námi. Již v zimě, ještě jako kooptovaná členka výboru, začala Marie pracovat na novém Etickém kodexu tlumočníka a překladatele. Představila jej na valné hromadě a nyní je na našem webu a také na následujících stránkách. Velkou radost mám také z toho, že Amalaine zůstává členkou širšího vedení JTP a věřím, že svou radou a zkušenostmi bude novému výboru nápomocna s kormidlováním ve vodách tlumočení a překladu.

S hlubokým smutkem jsme přijali zprávu, že nás navždy opustila naše drahá kolegyně, pedagožka a tlumočnice českého znakového jazyka Naďa Hynková Dingová. Jménem celé Jednoty vyjadřujeme nejhlubší soustrast rodině a všem blízkým. Mnozí z vás jste Naďu znali – a není divu. Naďa promlouvala z televizních obrazovek, tlumočila v parlamentu a především neúnavně a obětavě pracovala pro zranitelnou komunitu neslyšících. Na následujících stránkách si Naďu můžete připomenout na fotografiích z jejích četných tlumočení a v krásném textu věnovaném Nadě a jejím zásluhám, jež přesahují možnosti jednoho lidského života. Velké poděkování za tento text patří profesorce Ivaně Čeňkové.

Loňský rok Amalaine označila za rok milníků, ale ani letošní rok není prost pozoruhodných událostí. Uspořádali jsme řadu kurzů a školení, ale také výlet na zámek do Lán – pro velký zájem proběhl dokonce dvakrát. Miroslav Pošta a já jsme se účastnili řady kulatých stolů v rámci Mezinárodní federace překladatelů FIT, přičemž Mirek na celoevropské konferenci překladatelů audiovizuálních děl AVTE moderoval panel o autorských právech v audiovizi. Nově jsme zastoupeni v pracovní skupině FIT věnované Umělé inteligenci a etice, poprvé zasedla letos v dubnu.

Na veletrhu Svět knihy Praha jsme ocenili autory nejlepších slovníků a encyklopedií v soutěži Slovník roku. Letošní vyhlášení bylo výjimečné tím, že v hlavní kategorii získaly dvě publikace od porotců stejný počet bodů, a tak byly uděleny hned dvě hlavní ceny. Ti, kdož soutěž sledují dlouhodobě, vědí, že vítězové musí projít naším rituálem. Jedná se totiž o dvojjedinou cenu neboli „cenu na zvážení“. Do jedné ruky laureáta vložíme trofej a do jeho druhé ruky vložila Amalaine Diabová, předsedkyně poroty a emeritní předsedkyně JTP, obálku s finanční prémií 10 000 korun. Laureát má poté zhruba deset vteřin na to, aby se rozhodl pro jednu z částí ceny, protože tu druhou nám musí dle regulí soutěže vrátit. Gratulujeme oběma vítězům ke správné volbě a naší kolegyni Heleně Giordanové děkujeme za nádherné ceny, jež vytvořila. Nyní se vyjímají ve Slovanském ústavu Akademie věd ČR a v nakladatelství Academia.

Výjimečné bylo i to, že v rámci programu JTP na Světě knihy byly vyhlášeny výsledky soutěže SOUND o nejlepší bakalářskou a diplomovou práci obhájenou na vysoké škole v Česku a na Slovensku. Soutěž Sound organizuje JTP a jejím garantem je Tomáš Svoboda, člen výboru JTP a ředitel Ústavu translatologie FFUK. Také o těchto událostech se dočtete na následujících stránkách. Velký dík patří všem porotcům soutěže Slovník roku a partnerským organizacím, jež je delegovaly, včetně našich přidružených organizací ASKOT a České komory tlumočníků znakového jazyka. Hlavní poděkování směřuje k organizačnímu týmu ve složení Alena Šourková a Petr Kautský.

Bohužel musím zmínit i méně radostné zprávy, jako je záměr Ministerstva vnitra zavést strojové tlumočení v cizineckých řízeních. Tomuto tématu a našim krokům, které jsme podnikli a podnikáme, věnujeme několik stránek.

Jako nově zvolená předsedkyně cítím velkou zodpovědnost a pokoru. Překladatelský obor čelí rychlému technologickému rozvoji včetně umělé inteligence a my musíme srozumitelně a hlasitě pojmenovávat limity nových technologií a připomínat důležitost lidského překladu nejen pro porozumění mezi lidmi a kulturami, ale také jako hodnotu, o níž musíme pečovat.

Milí současní či potenciální členové a členky a zájemci o překlad a tlumočení, pojďte s námi do toho!

EDITA JIRÁKOVÁ
předsedkyně JTP

Obrázek z obálky

Jak možno čísti na této stránce i jinde, 19. dubna t. r. se konala Valná hromada JTP a jelikož Výkonnému výboru a celé Radě JTP končilo funkční období, muselo dojít k novým volbám. Naše milá a zasloužilá předsedkyně Amalaine Diabová se po 21 letech v obětavě vykonávané funkci rozhodla již dále nekandidovat a jsme rádi, že zůstává členkou Rady. Novou předsedkyní byla zvolena Edita Jiráková a jak vidíte na obálce i zde, rozhodně se nejednalo o žádné nepřátelské převzetí funkce, právě naopak. Výkonný výbor byl posílen Marií Přibylovou, jejíž zásluhou se věkový průměr jeho členů přeci jen o něco snížil. Kompletní výsledky voleb jsou na další straně.

Funkcionáři zvolení na funkční období 2024–2027

Do Výkonného výboru a Rady JTP:

Edita Jiráková do funkce předsedkyně (statutární zástupkyně)
Andreas Weber do funkce místopředsedy (statutární zástupce)
Petr Kautský do funkce tajemníka (statutární zástupce)
Marie Přibylová do funkce členky výkonného výboru
Tomáš Svoboda do funkce člena výkonného výboru
Alena Šourková do funkce členky výkonného výboru

Do Rady JTP:

Amalaine Diabová
Katarzyna Filgasová
Gabriela Ganczarczyk
Vladimíra Hudáková
Monika Martinková

Do Revizní komise:

Lenka Martinková
Andrej Rády
Bára Stejskalová

Jednota tlumočníků a překladatelů

JTP

JEDNOTA TLUMOČNÍKŮ A PŘEKLADATELŮ
UDĚLUJE

AMALAINE DIABOVÉ

ČESTNÉ ČLENSTVÍ

za to, že Jednotu po 21 let moudře vedla,
veškeré spory a protivenství klidně řešila,
s IT problémy neochvějně zápolila
a neskonalou trpělivost s námi všemi měla.

Edita Jiráková
předsedkyně JTP

Andreas Weber
místopředseda JTP

V Praze dne 19. 4. 2024

Z translatologické bibliografie

Introducing New Hypertexts on Interpreting (Studies). A tribute to Franz Pöchhacker. *Edited by* Cornelia Zwischenberger, Karin Reithofer, Sylvi Rennert – University of Vienna. John Benjamins Publishing Company, Amsterdam / Philadelphia, 287 s., 2023. ISBN 978 90 272 1346 4.

Již delší dobu mi leží na stole tato objemná odborná publikace z oboru teorie a praxe tlumočení a já se velice těšila, až si najdu čas a budu si ji moct přečíst. Kniha vyšla v roce 2023 v prestižním nakladatelství John Benjamins k významnému životnímu jubileu profesora Franze Pöchhackera z Centra pro překlad a tlumočení na univerzitě ve Vídni. Franz oslavil nedávno své šedesátiny a jeho kolegyně (mimochodem všechny tři jsou jeho bývalé doktorandky) jakožto editorky připravily pro něho tento mimořádný dárek. Již samotný název publikace pracuje s pojmem, který poprvé použil Franz Pöchhacker ve své disertační práci, jež vyšla následně jako monografie (*Simultandolmetschen als komplexes Handeln*) v roce 1994. Tímto pojmem je „hypertext", který, stručně řečeno, označuje v pojetí profesora Pöchhackera kontext a komunikativní situaci celé konference či akce a v rámci tohoto „hypertextu" následně analyzuje různé „texty" (vystoupení) jednotlivých řečníků či účastníků. A nové „hypertexty" či situace, ve kterých působí současní tlumočníci, jsou právě předmětem dané publikace. Editorky oslovily celou řadu známých osobností a kolegyň i kolegů, kteří do publikace přispěli svými odbornými statěmi a přitom respektovali zadání, že ve svých příspěvcích vždy vycházejí z pojmů, názorů, modelů a odborných výstupů Franze Pöchhackera.

V úvodu editorky tyto nové hypertexty uvádějí a zasazují je do širšího kontextu díla Franze Pöchhackera i jednotlivých autorů, jež tyto hypertexty v publikaci konkretizují.

Publikace je následně rozdělená do několika logicky a jasně vymezených částí, které postupně pracují s tématy, jimž se věnuje či věnoval ve svém výzkumu i Franz Pöchhacker.

První část *Metody a Metodologie* (s. 21–65) obsahuje dvě stati. V první z nich Jemina Napier a Sandra Hale, jež mimo jiné vydaly v roce 2013 i zatím jedinou skutečnou odbornou publikaci věnovanou čistě metodám výzkumu v tlumočení (*Research Methods in Interpreting: A Practical Resource*), pracují s pojmy „smíšené metody" ve výzkumu tlumočení (*mixed methods*) či s využitím většího počtu různých výzkumných metod (*multi-methods*) a aplikují je v rámci longitudinálního projektu na konkrétní situaci tlumočení ve znakovém jazyce v prostředí soudů. Ve stejné části badatelka Minhua Liu analyzuje metodologii použitou v dosavadních výzkumech zaměřených na očekávání uživatelů tlumočnických služeb, zejména pak dotazníkové šetření kolegyně I. Bühler a navrhuje odlišný přístup při interpretaci výsledků.

Druhá část *Kvalita v (simultánním) tlumočení* (s. 67–89) se skládá pouze z jednoho příspěvku, od E. Macarey Pradas Macías. Věnuje se různým výzkumům zaměřeným na kvalitu tlumočení, především pak pracím samotného Pöchhackera, zdůrazňuje nutnost interdisciplinárního přístupu, jenž umožňuje lépe obsáhnout všechny faktory, které ovlivňují vnímání kvality z pohledu jejího hodnotitele.

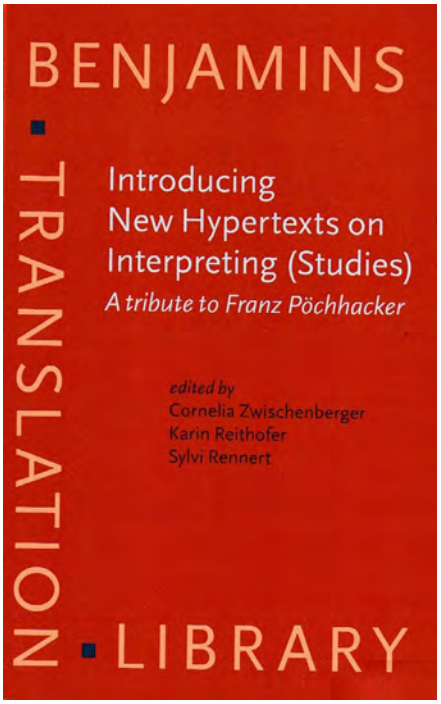

Třetí část *Komunitní tlumočení* (s. 91–146) je nejobsáhlejší a patří do ní celkem tři stati. První, od Very Ahamer a Maschi Dabić, píše zejména o Pöchhackerových výzkumech a dlouhodobém úsilí o zviditelnění tohoto druhu tlumočení v Rakousku, jak v teorii, tak praxi a o jeho projektech a školeních zdravotnického personálu coby komunitních tlumočníků v prostředí vídeňských nemocničních zařízení. Druhý příspěvek od Antony Pyma, Judith Raigal-Aran a Carmen Bestué Salinas se věnuje nestandardnímu tlumočení při soudních jednáních a v této souvislosti i rizikovém managementu. Třetí článek od Waltraudy Kolb a Sonji Pöllabauer nás zavede do 17. století v Novém Nizozemí (kolonii Spojených nizozemských provincií v Severní Americe) a píše o roli a působení jedné konkrétní tlumočnice, jež zde v té době zajišťovala tlumočení mezi nizozemštinou a domorodými severoamerickými jazyky, a to v převážně mužské koloniální komunitě.

Čtvrtá část nese název *Tlumočení jako profese* (s. 147–193) a skládá se ze dvou článků. Nadja Grbić se v prvním z nich táže, kdo je vlastně tlumočník, a přichází s flexibilní mapou tlumočení a překládání s tím, že pouhé empirické rozlišování mezi profesionálním a neprofesionálním tlumočením a překladem již dnes není dostačující. Ve druhém z nich Mira Kadrić a Katia Iacono sledují „příběh" pěti profesionálních tlumočníků, kteří s týmem rakouských filmařů odjíždějí na Sicílii, kde tlumočí při rozhovorech s policií a soudními instancemi v rámci natáčení jednoho z filmových dokumentů, jež se v různých evropských zemích zaměřují na trestnou činnost tzv. bílých límečků. Autorky při analýze tlumočení pracují s různými výzkumnými metodami – pozorování, etnografický přístup a retrospektivní rozhovory s tlumočníky.

V předposlední, páté části s názvem *Výchova tlumočníků* (s. 195–233) se také setkáváme se známými jmény, nejdříve to je Dörte Andres. Píše o nezbytných kompetencích, které by měli mít konferenční tlumočníci, respektive by je měli během studia získat, o tzv. situační inteligenci a adaptační expertíze. Poté, ve druhém článku se setkáme s Martinou Behr (bývalá doktorandka právě D. Andres), ta se zamýšlí nad úlohou teorie tlumočení a souvisejícího výzkumu při přípravě budoucích tlumočníků, s využitím moderních technologií a online nástrojů.

Poslední část publikace nese název *Tlumočení a 'nová' média* (s. 235–276). Nejdříve Pablo Romero-Fresco charakterizuje tlumočení jako nástroj, usnadňující přístup k informacím všem skupinám obyvatel, a to skrze technologii *Speech-To-Text-Interpreting* (STTI), jež prochází schvalovacím procesem v rámci ISO výboru pro standardizaci,

jakož i uznáním a využíváním ze strany EU. Dále se věnuje i simultánnímu/živému titulkování ve výchozím či cílovém jazyce. Ve druhém, více přehledovém příspěvku se pak badatelky Heidi Salaets a Katalin Balogh zamýšlejí nad tím, zda jsou tlumočníci a samotné tlumočnické technologie připraveny na post-covidovou éru?

Za přečtení stojí určitě i závěrečné slovo profesorky Mary Snell-Hornby z Vídeňské univerzity, která byla v 90. letech školitelkou Franze Pöchhackera coby svého doktoranda a byla svědkem celé jeho skvělé akademické a badatelské kariéry. Sama ji charakterizuje adjektivem *„meteoric“*, v češtině bychom pro kariéru Franze pravděpodobně spíše zvolili přívlastek „raketová“. Upřímně mu blahopřejeme a přejeme ještě dlouhá léta aktivního výzkumu, hodně zajímavých projektů a motivované studenty na oboru tlumočnictví na jeho domovské univerzitě ve Vídni.

PROF. PHDR. IVANA ČEŇKOVÁ, CSC.
Ústav translatologie FF UK

Profesor Franz Pöchhacker, PhD. Univerzita Vídeň, Centrum pro překlad a tlumočení

Další Jeroným, tentokrát z Malty

Píše nám kolegyně Blanka Černá a my ji děkujeme: „Zdravím z nádherného týdenního putování po Maltě a ostrovu Gozo. V obrazárně pevnosti v Ir Rabat (hlavní město Gozo) jsem objevila sv. Jeronýma od neznámého italského malíře ze 17. století. Obraz jsem musela fotit ze strany, protože jinak by se světlo odráželo na Jeronýmově hlavě.“

Sv. Jeroným v kostele sv. Jiljí v Třeboni

foto **A. ŠOURKOVÁ**

Cena Danici Seleskovitch Ivaně Čeňkové

Dne 27. dubna 2024 byla profesorce Ivaně Čeňkové – jako první osobnosti ze střední Evropy – udělena Cena Danici Seleskovitch za rok 2023, jediná mezinárodně uznávaná cena v oboru tlumočnictví, která se uděluje profesionálnímu konferenčnímu tlumočníkovi nebo překladateli jako uznání za vynikající služby tlumočnické profesi nebo za původní výzkum v oblasti translatologie. Prof. Čeňková převzala cenu v prostorách École supérieure d'interprètes et de traducteurs (ESIT), Université Paris III – Sorbonne Nouvelle v Paříži z rukou Clare Donovan, prezidentky Asociace Danicy Seleskovitch, a přednesla při této příležitosti slavnostní přednášku o sbližování Východu a Západu z pohledu pražské tlumočnice, pedagožky a badatelky.

Cena byla „doyence českého tlumočení" udělena za „neúnavnou osvětovou, pedagogickou a výzkumnou činnost".

Ti z nás, kteří se s prof. Čeňkovou setkávali a setkávají nejen na půdě JTP, jejíž je prof. Čeňková čestnou členkou, ale také v tlumočnických učebnách Ústavu translatologie (ÚTRL) Filozofické fakulty UK, na akademických konferencích či v kabinách evropských institucí, vědí, jak výstižná tato slova jsou.

Všichni známe její obětavost, ochotu, ale také profesionalitu, neutuchající energii a nesmlouvavost, bez nichž by česká translatologie ani ÚTRL nebyly tím, čím jsou – uznávaným prostředím, kde se hledají nové cesty vzdělávání a výzkumu. Mnohá partnerství na národní i mezinárodní úrovni by nebyla uzavřena a desítky absolventů by každoročně nevstupovaly do světa připraveny vytvářet mosty mezi lidmi různých národností, jazyků a kultur.

Upřímně proto paní profesorce jménem JTP a celé tlumočnické a překladatelské komunity blahopřejeme.

MARIE PŘIBYLOVÁ

Prof. PhDr. Ivana Čeňková, CSc., vystudovala v letech 1973–1978 francouzštinu a ruštinu na tehdejší Katedře překladatelství a tlumočnictví FF UK (dnes Ústav translatologie FF UK), kde dodnes působí. V roce 1980 získala titul PhDr. a v roce 1986 titul kandidátky věd (CSc.), když obhájila svou kandidátskou disertační práci *Teoretické aspekty procesu překladu a tlumočení (na rusko-českém materiálu)*. V roce 1993 se habilitovala na první docentku překladatelství a tlumočnictví v České republice a v roce 2008 ji prezident jmenoval profesorkou pro obor translatologie.

Návrh nového etického kodexu Jednoty tlumočníků a překladatelů

Předkládáme návrh aktualizovaného Etického kodexu JTP, otevřený případným komentářům a připomínkám ze strany odborné veřejnosti do jara 2025, kdy proběhne hlasování o jeho začlenění do Stanov JTP.

Za zpracování návrhu děkujeme nově zvolené člence Výkonného výboru JTP, Mgr. Marii Přibylové, Ph.D.

Etický kodex Jednoty tlumočníků a překladatelů

Členové profesní organizace Jednota tlumočníků a překladatelů (JTP) se zavazují dodržovat Etický kodex JTP. Tento kodex určuje základní povinnosti a práva členů – tlumočníků a překladatelů (dále také „poskytovatelé“) při poskytování tlumočnických a překladatelských služeb. Účelem tohoto kodexu je zajistit, aby tlumočníci a překladatelé poskytovali své služby svědomitě, pečlivě a na nejvyšší odborné úrovni a přispívali tak k udržování profesních a etických standardů. Poskytovatelé jednají v souladu s platnými zákony a právními předpisy, které jsou tomuto kodexu nadřazené.

Etický kodex JTP pokrývá oblast jazykové a odborné kompetence, profesionálního chování, zachovávání mlčenlivosti a důvěrnosti informací, neutrality a nestrannosti, etických obchodních praktik a profesního rozvoje a růstu.

Etický kodex JTP se vztahuje na všechny typy tlumočení a překladu, v míře odpovídající možnostem jednotlivých typů.

Jazyková a odborná kompetence

Poskytovatel se zavazuje poskytovat tlumočnické a překladatelské služby ve vysoké kvalitě ve smyslu úplnosti, přesnosti, jazykové správnosti, stylistické adekvátnosti a konzistentního použití závazných termínů.

Poskytovatel disponuje potřebnými odbornými dovednostmi a znalostmi. Je schopen posoudit, zda jsou jeho znalosti a schopnosti (včetně časových možností) pro poskytnutí služby dostatečné, a pokud nejsou, zakázku nepřijme.

Na tlumočnickou zakázku se poskytovatel pečlivě a cíleně připraví.

Profesionální chování

V případě tlumočení je poskytovatel povinen dostavit se na místo vždy včas a slušně upraven. Dodržuje společenské konvence a zvyklosti a vysokou společenskou a kulturní úroveň.

Poskytovatel se chová kolegiálně ke kolegům včetně studentů a slušně a s respektem ke klientům.

Důvěrnost informací

Poskytovatel se zavazuje zachovávat mlčenlivost o informacích získaných při poskytování tlumočnických a překladatelských služeb a podniknout opatření k ochraně získaných informací a klientových dat v míře, kterou od něho lze rozumně očekávat.

Výjimku tvoří zákonná oznamovací povinnost.

Získané neveřejné informace poskytovatel nevyužívá pro svůj osobní, peněžní nebo profesní zisk.

Jak Etický kodex JTP vznikal?

Návrh je inspirován etickými kodexy americké asociace NAD-RID (National Association of the Deaf a Registry of Interpreters for the Deaf, Inc.), americké překladatelské asociace ATA (American Translators Association) a České komory tlumočníků znakového jazyka. Navržen byl tak, aby v obecné rovině pokrýval všechny typy činností, které naše členstvo vykonává.

Jednotlivé zásady uvedené v použitých vzorech byly sdruženy do tematických okruhů a upraveny tak, aby bylo možné je aplikovat na všechny služby poskytované naším členstvem.

Nestrannost a neutralita

Poskytovatel se zavazuje neodmítnout klienta pro jeho národnost či etnickou příslušnost, barvu pleti, pohlaví/gender, věk, sexuální orientaci či sociální postavení.

Na druhou stranu má poskytovatel právo odmítnout zakázku, jsou-li podmínky nevyhovující, neslučuje-li se zakázka s jeho přesvědčením nebo by nedokázal být vůči sdělení neutrální, nebo má-li podezření na aktivity porušující zákon či lidská práva.

Poskytovatel nesděluje své názory na věcný obsah tlumočeného projevu či překládaného textu.

Poskytovatel není oprávněn jakýmkoliv způsobem zastupovat objednatele ve vztahu ke třetím osobám, vystupovat jako zástupce objednatele, zavazovat objednatele, radit mu, právně za něj jednat ani činit jménem objednatele jakákoliv závazná prohlášení.

Etické obchodní praktiky

Poskytovatel dodržuje ustanovení uzavřených smluv. Ctí své závazky a odstupuje od nich jen v odůvodněných případech. O neschopnosti odvést práci včas poskytovatel objednatele bezodkladně informuje.

Profesionální tlumočníci a překladatelé mají právo na důstojnou odměnu odpovídající jejich kvalifikaci a odbornosti a na pracovní podmínky umožňující adekvátní výkon jejich činnosti.

Tím, že pracuje pouze ve vyhovujících podmínkách a za důstojné sazby, přispívá poskytovatel ke zdravému pracovnímu prostředí a povědomí o podmínkách nezbytných pro poskytování kvalitních tlumočnických a překladatelských služeb.

Profesní rozvoj a růst

Tlumočník a překladatel si udržuje vysokou úroveň odborných i jazykových znalostí a dovedností, sleduje vývoj a trendy ve své profesi včetně související právní úpravy a soustavně se vzdělává.

Za Naďou Hynkovou Dingovou…

Šok, bolest, smutek, slzy v očích – ne, to nemůže být pravda – to byly moje první reakce, když jsem se v úterý 28. května dozvěděla, že Naďa prohrála svůj dlouhý a statečný boj, který vedla se zákeřnou nemocí až do posledního okamžiku. Naďa nás opustila a zanechala nás zde v hlubokém zármutku. V našich myslích a srdcích zůstane však i nadále a budeme na ni stále vzpomínat, myslet a připomínat si ji i vše, co především pro komunitu Neslyšících a pro tlumočení v českém znakovém jazyce dělala a prosadila.

Já osobně jsem si v tu chvíli znovu připomněla a uvědomila, že Naďu znám již od roku 2004, kdy mne oslovila jménem České komory tlumočníků znakového jazyka a od té doby jsme pravidelně spolupracovaly jak v oblasti přípravy tlumočníků znakového i mluveného jazyka (na FF UK i jinde), tak v řadě projektů, pravidelných přednášek i pro naše studenty Ústavu translatologie, či v rámci odborné akademické kvalifikace (měla jsem tu čest a potěšení být oponentkou její doktorské disertace před pár lety) a především pak při zajišťování tlumočnických školení a akcí, kde je používán jak český znakový jazyk, tak i tlumočení do/z mluvených jazyků. Díky Nadě jsem se blíže seznámila se samotnou komunitou Neslyšících/neslyšících, lépe jsem si uvědomila, jak je nezbytné prosazovat jejich práva a legitimní potřeby a zajistit jejich rovnoprávné postavení v české společnosti, což byl boj na dlouhou trať, ale Naďa se nikdy nevzdávala a krok za krokem dosahovala svého. Zejména jsem však měla osobně možnost obdivovat Nadino tlumočení v českém znakovém jazyce (z/do mluvené češtiny či z mluvené angličtiny) v celé řadě konferenčních situací (např. na mezinárodní konferenci pořádané Komorou soudních tlumočníků České republiky v roce 2012, nebo na Letní škole 2016 pořádané na FF UK, kde bylo simultánní tlumočení z/do anglického a z/do českého znakového jazyka a mluvené češtiny a mluvené angličtiny a naši studenti tam také pomáhali s tlumočením mezi mluvenými jazyky, nebo na mezinárodní konferenci k výročí oboru Čeština pro neslyšící na FF UK na podzim 2019 atd., atd.), ale také její fantastické tlumočnické výkony v českém znakovém jazyce při divadelních představeních, jež jsem díky Nadě viděla (Tracyho tygr, Růže pro Algernon, Čtyři dohody) nebo při tlumočení hudby (klasické i moderní) a písní na různých koncertech, či při slavnostním předávání Bc. diplomů na FF UK, kde Naďa tlumočila nejenom veškeré oficiální projevy akademických hodnostářů, ale i českou hymnu a celý průběh promoce. Proto jsem se velice ráda stala také ručitelkou Nadi, když jako první tlumočnice českého znakového jazyka byla přijímána za členku ASKOT. To, že byla dlouhá léta aktivní členkou JTP a pravidelnou přispěvatelkou do bulletinu ToP, netřeba zde asi připomínat.

Je potřeba zmínit také její pravidelné tlumočení u soudu, na policii či na komunitní úrovni v denním kontaktu s neslyšícími, kdy tlumočí na úřadech, u lékaře atd. Pochopitelně jsem vždy sledovala Naďu a její tlumočení ve večerních zprávách České televize na kanálu ČT 24 nebo během různých tiskových konferencí našich politiků, přenášených ČT, zejména pak během covidu, díky (nebo kvůli?) kterému se tlumočníkům českého znakového jazyka podařilo zviditelnit a tím i přispět k zlepšování postavení celé komunity Neslyšících, což bylo opět velkou zásluhou právě Nadi a jejího neúnavného působení. A měla jsem pak obrovskou radost, když jsem Naďu opět viděla tlumočit v České televizi od podzimu minulého roku, říkala jsem si, že léčba zabrala a že je Naďa zase mezi námi zpět. Dokonce pak ještě 18. prosince Naďa přišla udělat tradiční každoroční přednášku pro naše studenty v rámci předmětu Konferenční teorie a praxe. Ve čtvrtek 21. prosince se odehrála ta neskutečná hrůzná krvavá střelba na hlavní budově FF UK, a nejvíce to zasáhlo právě studenty z oboru Čeština v komunikaci neslyšících, jichž bylo bohužel mezi obětmi nejvíce. A i proto jsem Naďu opět nesmírně obdivovala a skláněla se před její profesionalitou, když v sobotu 23. prosince byla schopna tlumočit v katedrále Svatého Víta do českého znakového jazyka během bohoslužby projevy a modlitby za všechny tragicky zemřelé.

Naďa Hynková Dingová byla a stále zůstane v našich myslích nejenom vynikající tlumočnicí českého znakového jazyka, ale také neúnavnou propagátorkou českého znakového jazyka, všichni víme, jak se angažovala v řadě organizací, sdružení a spolků pro neslyšící a nedoslýchavé, kde byla i ve vrcholných funkcích. Pravidelně publikovala a snažila se šířit osvětu jak na národní, tak na evropské úrovni. Přes toto neuvěřitelné pracovní nasazení a tlumočení byla Naďa vždy ochotná pomoci a poradit a nikdy neodmítla, když se na ní obrátili studenti či kolegové.

Dovolím si jednu zcela osobní poznámku na závěr: s Naďou jsme si po celých dvacet let vykaly – asi kvůli tomu, že jsme spolupracovaly hlavně na akademické půdě – já Naďu oslovovala křestním jménem a ona mne (přes veškeré mé výhrady) stále „paní profesorko“. Měla jsem a mám Naďu moc a moc ráda, a doufám a věřím, že to bylo vzájemné. Ale nikdy se mi nepodařilo to oslovování změnit, přesto že jsem Naďu vnímala tak trochu i jako svoji dceru (ano, věkem jí mohla klidně být a já bych si byla takovou dceru přála mít). Takže, milá Naďo, jestli mne tam někde nahoře slyšíš, prosím, do budoucna – jenom Ivano, ano?

Milá Naďo, mám Tě moc ráda a budeme na Tebe stále vzpomínat. Myslím hlavně i na Tvé nejbližší a na to, jaká je to pro ně nenahraditelná ztráta. Život a osud bývá nespravedlivý a krutý.

PROF. PHDR. IVANA ČEŇKOVÁ, CSC.
Ústav translatologie FF UK
čestná členka JTP a emeritní členka ASKOT

P.S. Tato píseň a její tlumočení v podání Nadi opět jasně dokládá její profesionalitu, zaujetí a lásku pro to, co dělá a že vždy do svého výkonu vkládá celou svou osobnost a duši. Prostě tlumočení bylo jejím skutečným posláním:

https://www.youtube.com/watch?app=desktop&si=-vjo2iilpi6PzYbpH&fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAAR2O-CfY4XhnwYx07I5tcYgqMdrZz0D2oJ4LiImZMrg2E_EOPle-ak8Ml8WLw_aem_AYRo1z4CLekf0WEKszETfbjpFeFF67u-HseFNHkqBvlXzOGTNJ-JPdO35xtYKbEkBNud1_LDkqA8Sl-92NRurAdNOC&v=3p8G3832n9g&feature=youtu.be

foto DANIELA HYKLOVÁ

Rozloučení s Naďou proběhlo v kruhu rodinném, komunita neslyšících však připravila vzpomínkový večer, který bude součástí již dlouho plánované benefiční akce pro Naďu v pátek 21. června. Kolegové a přátelé z JTP jsou tímto komunitou neslyšících srdečně zváni.

Aktuální informace na Facebooku:
https://www.facebook.com/vecerpronadu

V příštím čísle ToPu se budeme profesnímu odkazu naší drahé kolegyně Nadi Hynkové Dingové věnovat podrobněji.

Slovník roku a SOUND na letošním veletrhu

JTP pořádá soutěž Slovník roku téměř po celou dobu své existence, letos po devětadvacáté – a tentokráte poprvé spolu s vyhlášením výsledků Soutěže pro nejlepší bakalářskou a diplomovou práci v oboru translatologie (SOUND).

O program na veletrhu Svět knihy se postaral realizační tým ve složení (na foto č. 1 při „generálce“) zleva Marie Přibylová, Jindřiška Jahodová, Tomáš Svoboda, Bára Stejskalová, Ama Diabová, Edita Jiráková, Ája Šourková (a Petr Kautský za objektivem).

Tomáš Svoboda (foto č. 3) úvodem vyhlásil výsledky 4. ročník Soutěže o nejlepší diplomovou/bakalářskou práci v oboru translatologie (SOUND) a spolu s dalším porotcem, Martinem Djovčošem, prezentovali zajímavosti o jednotlivých ohodnocených pracích (foto 4, kde za nimi vidíme i našeho technického všeuměla Andrease Webera, kterýžto promítal prezentace obou soutěží a současně vysílal pořad online).

V kategorii bakalářských prací zvítězil Maroš Taran (absolvent Univerzity Palackého v Olomouci) s prací nazvanou *Hodnocení kvality titulků. Případová studie se zaměřením na AFO57*. V kategorii magisterských prací pak Veronika Kašáková (absolventka Univerzity Mateja Bela v Banské Bystrici) s prací *Motivácia a tlmočnícky výkon študentov a profesionálov*. Více na: **https://www.jtpunion.org/souteze/sound/**

V soutěži Slovník roku 2022–2023 obdržely **čestná uznání poroty** dva tituly: dvoudílný ATLAS NÁŘEČÍ ČESKÉHO JAZYKA – INSTRUMENTÁL PLURÁLU (M. Ireinová, V. Voženílek, J. Koníček, F. Kubeček, Š. Tesař, P. Přadková, A. Vondráková, M. Šipková, Z. Komárková) a – DEKLINACE SUBSTANTIV (M. Ireinová, V. Voženílek, J. Koníček, P. Přadková, M. Šimečková, M. Šipková, A. Vondráková, T. Kopecká, F. Kubeček, T. Krch).Vydala Univerzita Palackého v Olomouci, 2022. Diplomy převzali za Ústav pro

jazyk český AV ČR Martina Ireinová a Martin Prošek a Vít Voženílek z Univerzity Palackého v Olomouci (foto 5).

Druhé čestné uznání získala Aneta Košíková za SLOVNÍK GENERACE Z PRO RODIČE A UČITELE. ANEB JAK NEBÝT ZA BOOMERA. Než zazvoní, Brno, 2023. (na foto č. 6 autorka).

8

9

10

11

12

Cenu za **encyklopedii přírodovědnou** udělila porota dvoudílné encyklopedii FENOMÉN VELKÁ KOTLINA – 1 / FLÓRA – VEGETACE – FAUNA a 2 / GEODIVERZITA – BIODIVERZITA – OCHRANA PŘÍRODY. Vydala Academia Praha, 2022–2023. Na foto č. 8 zleva autor Leo Bureš a ředitel nakladatelství Academia Jiří Padevět.

V kategorii **encyklopedie historická a společenská** zvítězil titul nakladatelství Universum, Praha 2022: 200 let EGYPTOLOGIE – ARCHEOLOGICKÉ VYKOPÁVKY, SLAVNÉ OBJEVY A EGYPTOLOGOVÉ. Diplomy přebírají (na foto č. 9 zprava) autoři Miroslav Verner a Ivana Faryová, za nakladatelství Euromedia Filip Hladík, šéfredaktor sekce naučné literatury.

Cena za **slovník** náleží dílu Jana Dolanská Hrachová: ČESKO-UKRAJINSKÝ ILUSTROVANÝ SLOVNÍK 1. a 2. Nakladatelství Dolanský, 2019. Za zesnulou autorku převzal cenu pan Jindřich Dolanský, majitel vydavatelství Dolanský, (foto 10 vlevo). Finanční prémii 10 tisíc korun od Asociace konferenčních tlumočníků ASKOT, předal její předseda Daniela Svoboda.

To nejlepší přišlo nakonec – hlavní cena **Slovník roku 2022–2023**. Díky rovnosti hlasů poroty ji tentokráte poprvé v historii soutěže získala dvě díla.

Jan Šumpich, Jan Liška, Zdeněk Laštůvka, Aleš Laštůvka: MOTÝLI A HOUSENKY STŘEDNÍ EVROPY VI. Drobní motýli II. Academia, Praha 2022. Tento svazek uzavírá šestidílnou sérii Motýli a housenky střední Evropy, vydávanou Academií mezi lety 2017 a 2022.

Diplomy převzali (foto 11) za autory Jan Šumpich a za nakladatelství Jiří Padevět.

Vzápětí došlo k našemu tradičnímu rituálu dvojjedin**é** ceny, neboli „*ceny na zvážení*“. Do levé ruky laureátovy vložena je trofej „Slovník roku 2022–2023“ a do pravé obálka s finanční prémií 10 000 Kč od Jednoty tlumočníků a překladatelů (foto 12). Jan Šumpich má zhruba 10 vteřin na to, aby se rozhodl pouze pro jednu ze dvou částí ceny, protože tu druhou nám musí dle regulí soutěže vrátit. Na pozdější reklamace nebere se zřetel. Jak vidíme

na obrázku 13, vyhrála to trofej, dílo naší členky Helenky Giordanové.

Druhou hlavní cenu **Slovník roku 2023–2024** udělila porota výběrovému biografickému slovníku Dana Hašková a kol.: OSOBNOSTI EMIGRACE Z ÚZEMÍ RUSKÉ ŘÍŠE V MEZIVÁLEČNÉM ČESKOSLOVENSKU. Academia a Slovanský ústav AV ČR, Praha 2023.

Pro diplomy si přišli vedoucí autorského kolektivu Dana Hašková a za nakladatele – opět pan ředitel Jiří Padevět (foto 14). A znovu následoval zvažovací ceremoniál (foto 15): paní Hašková obdržela od Jindřišky Jahodové trofej (též z dílny H. Giordanové) a obálku s prémií 10.000 Kč od Jednoty tlumočníků a překladatelů z rukou emeritní předsedkyně a čestné členky JTP Amalaine Diabové. I v tomto případě padla volba na trofej (foto 16).

Na závěr pořadu nová předsedkyně JTP Edita Jiráková vyzpovídala nejprve paní Haškovou (17) a vzápětí i další autorku, paní Anastazii Kopřivovou (18).

Po dobře vykonaném díle – společný přípitek na další ročník (19).

Na všechny tituly přihlášené a hodnocené za období 2022–23, včetně obálek a anotací, se můžete podívat na webových stránkách
https://www.jtpunion.org/2024/02/slovnik-roku-2022-2023/

Nahrávku části programu předávání cen Slovníku roku na letošním veletrhu Svět knihy najdete zde:
https://www.facebook.com/jtpunion/videos/1273424123616720

19

23.—26. KVĚTNA 2024
VÝSTAVIŠTĚ PRAHA
HOLEŠOVICE
SVETKNIHY.CZ
Český rozhlas
deník.cz
PPF
NADACE
MAGNESIA
Echo
ČSOB
Edita
Jiráková
Alena
Šourková
SLOVNÍK ROKU 2022-2023

DNES BODE MÁČKA,
MOSIM OMET ŽEČKE...
Knedlík, knedlik, knellik, knedle,
knedla, buchta, vařená buchta,
šiška, halečka, knofel, nebo knoflík?
Maso, masso, mašo,
mjaso, nebo m'yngo?
Talíř, talíř,
taléř, taleř, nebo telíř?
Žíce, vžíce, žlíce, žlica,
žička, užica, užička, nebo lužička?
Omáčka, vomáčka, vumáčka,
máčka, mačka, močka, nebo zoza?
... nebo ještě jinak?
Připojte se k výzkumu nářečí.
VYPLŇTE DOTAZNÍK PRO MAPOVÁNÍ NÁŘEČÍ
www.MapovaniNareci.cz

Novinky
Nakladatelství Academia

www.academia.cz

ACADEMIA
NAKLADATELSTVÍ

Možnosti, limity a rizika strojových překladačů

Neakceptovatelný návrh na strojové tlumočení z pera Ministerstva vnitra ČR.

Reakce JTP a partnerských profesních organizací, Usnesení Rady vlády pro lidská práva ze dne 7. 5. 2024 a upravený ministerský návrh, který nadále nelze akceptovat.

V tomto článku se blíže zabýváme **ustanovením § 477 (resp. 419) návrhu Zákona o vstupu a pobytu cizinců (cizinecký zákon), který počítá s nahrazením tlumočníků nespecifikovaným strojovým překladačem**. V textu rekapitulujeme průběh připomínkového řízení, následné kroky po postoupení návrhu pro jednání vlády a usnesení Výboru pro technologie a lidská práva Rady vlády ČR k této věci.

Děkujeme také všem partnerským překladatelským organizacím a Ústavu translatologie FFUK, které podpořily společný dopis adresovaný ministru vnitra Vítu Rakušanovi a zapojily se do finalizace zásadní připomínky adresované prostřednictvím připomínkového místa Odborového svazu JTP.

Návrh cizineckého zákona v mezirezortním řízení

V dubnu 2023 postoupilo Ministerstvo vnitra do mezirezortního připomínkového řízení návrh zákona o pobytu cizinců (cizinecký zákon), který obsahoval ustanovení § 419 v následujícím znění:

§ 419
Tlumočení

(1) Jestliže žadatel prohlásil, že neovládá jazyk, jímž správní orgán jedná, a neobstaral si v přiměřené lhůtě stanovené správním orgánem na své náklady tlumočníka nebo osobu, která splňuje podmínky pro ustanovení tlumočníkem uvedené v § 26 zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích, ačkoli byl žadatel o této povinnosti správním orgánem poučen, není-li žádost nepřijatelná podle § 501 odst. 3 písm. h), správní orgán řízení zastaví podle § 506 odst. 1 písm. n).

(2) Dovolují-li to technické možnosti, může být tlumočení tlumočníkem zapsaným v evidenci soudních tlumočníků a překladatelů nebo osobou, která splňuje podmínky pro ustanovení tlumočníkem uvedené v § 26 zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích, provedeno prostřednictvím videokonferenčního hovoru.

(3) **K tlumočení úkonu v řízení může správní orgán použít namísto tlumočníka zapsaného v seznamu tlumočníků a překladatelů certifikované technické zařízení.**

Profesní i akademická obec se ostře vymezily vůči odstavci 3 návrhu, ve znění: „**K tlumočení úkonu v řízení může správní orgán použít namísto tlumočníka zapsaného v seznamu tlumočníků a překladatelů certifikované technické zařízení**.“

Zásadní připomínka JTP a Odborového svazu JTP

OS JTP uplatnil 3. října 2023 prostřednictvím ČMKOS zásadní připomínku k návrhu cizineckého zákona, konkrétně k ustanovení § 419, odst. 3.

OS JTP navrhl toto ustanovení odstranit bez náhrady s odůvodněním, že „Automatický překlad nesmí být přímým prostředkem zajišťujícím práva cizinců na tlumočení v komplexních a důležitých situacích bezprostředně zasahujících do jejich základních lidských práv založených nejen zákonem, ale garantovaných i ústavními předpisy (Listina základních práv a svobod) i mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána (zejména Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod a protokoly k ní, Mezinárodní pakt OSN o občanských a politických právech).“ A dále: „Z čistě technického hlediska v této souvislosti poukazujeme na prokázanou chybovost, nekonzistentnost a rozdílnost výsledků ke stejnému zadání u všech existujících strojových překladatelských programů. V případě tlumočení pak zásadní komplikaci představuje fáze rozpoznání mluvené řeči, kde je nutné kromě jazykové složky zohlednit kontext, kulturní odlišnosti a specifika, jazykové nuance a řečové vady, nonverbální složku komunikace, rozdílnost ve vzdělání účastníků komunikace, specifika konkrétní situace, v níž je tlumočeno, v neposlední řadě vyřešit různé interpretace. Navrhované ustanovení podlamuje právní jistotu svých adresátů a navrhuje se odstranit bez náhrady.“

Celý text zásadní připomínky přinášíme na další straně:

Připomínka ČMKOS

k ,,Návrhu zákona o vstupu a pobytu cizinců (cizinecký zákon)";

Č. j. MV- 132202-9/OBP-2022

ČMKOS k materiálu ,,Návrh zákona o vstupu a pobytu cizinců (cizinecký zákon)" uplatňuje následující zásadní připomínku:

V návrhu ustanovení § 419, odst. 3 se uvádí:

„K tlumočení úkonu v řízení může správní orgán použít namísto tlumočníka zapsaného v seznamu tlumočníků a překladatelů certifikované technické zařízení."

Toto ustanovení se navrhuje odstranit bez náhrady.

Odůvodnění:

V rámci práva na spravedlivý proces mají cizinci nárok na tlumočení, pokud nerozumí jazyku používanému v daném správním řízení a šířeji v každém řízení, které zásadně zasahuje do práv cizince. Toto právo na tlumočení musí být zajištěno v souladu s platnými právními předpisy. Právo na tlumočení zahrnuje právo na tlumočení prostřednictvím k tomu certifikovaných tlumočníků, v České republice se jedná o soudní tlumočníky jmenované podle Zákona č. 345/2019 Sb.

Automatický překlad nesmí být přímým prostředkem zajišťujícím práva cizinců na tlumočení v komplexních a důležitých situacích bezprostředně zasahujících do jejich základních lidských práv založených nejen zákonem, ale garantovaných i ústavními předpisy (Listina základních práv a svobod) i mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána (zejména Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod a protokoly k ní, Mezinárodní pakt OSN o občanských a politických právech).

Navrhované ustanovení je zároveň v rozporu se Zákonem o soudních tlumočnících a soudních překladatelích č. 354/2019 Sb., kde § 4 odst. 2 jednoznačně specifikuje, že „Tlumočník vykonává tlumočnickou činnost osobně."

V návrhu zákona pojem „certifikované technické zařízení" není blíže specifikován, v důvodové zprávě se však hovoří o strojovém překladatelském programu. Z čistě technického hlediska v této souvislosti poukazujeme na prokázanou chybovost, nekonzistentnost a rozdílnost výsledků ke stejnému zadání u všech existujících strojových překladatelských programů. V případě tlumočení pak zásadní komplikaci představuje fáze rozpoznání mluvené řeči, kde je nutné kromě jazykové složky zohlednit kontext, kulturní odlišnosti a specifika, jazykové nuance a řečové vady, nonverbální složku komunikace, rozdílnost ve vzdělání účastníků komunikace, specifika konkrétní situace, v níž je tlumočeno, v neposlední řadě vyřešit různé interpretace.

Navrhované ustanovení podlamuje právní jistotu svých adresátů a navrhuje se odstranit bez náhrady.

Tato připomínka je zásadní.

Společné stanovisko překladatelských organizací a akademické obce ze dne 4. října 2023 a dopis ministru vnitra

Dne 4. října 2023 Jednota tlumočníků a překladatelů spolu s partnerskými profesními organizacemi překladatelů a tlumočníků a akademickou obcí adresovala společný dopis ministru vnitra Vítu Rakušanovi, v němž apelovala na přehodnocení návrhu na zavedení strojového tlumočení v cizineckém zákoně a vydala společné stanovisko k návrhu na strojové tlumočení.

Ve společném dopise profesní organizace požadují odstranění ustanovení § 419 odst. 3 z návrhu zákona bez náhrady a zároveň deklarují svou připravenost vést odbornou debatu.

Mimo jiné v dopise zmiňujeme, že odpovědnost za nevhodné či dokonce chybné tlumočení nelze přenést na technické zařízení. Zda je technické zařízení schopno spolehlivě tlumočit promluvu cizince, nemůže objektivně vyhodnotit ani cizinec ani úřední osoba, která často daný jazyk neovládá. Použití technického zařízení se jeví jako velmi problematické i z hlediska zajištění splnění podmínky mlčenlivosti, a to v plném rozsahu údajů.

Strojový překlad bez lidského faktoru navrhovaný v § 419 odst. 3 návrhu zákona jako zákonná alternativa lidského tlumočníka zásadně narušuje právní jistotu cizinců, poškozuje práva účastníků správních řízení na spravedlivý proces, je v rozporu s mezinárodními smlouvami i ústavními předpisy, jakož i zákonem č. 354/2019 Sb. a jako takový je zcela neakceptovatelný.

Celý text společného dopisu je zveřejněn na webových stránkách JTP zde:
https://www.jtpunion.org/2023/10/stanovisko-prekladatelskych-organizaci-ke-strojovemu-prekladu-v-cizineckem-zakone/

Vážený pan
Mgr. Bc. Vít Rakušan
1. místopředseda vlády a ministr vnitra
Ministerstvo vnitra ČR
Nad Štolou 936/3
170 34 Praha 7

Praha, 4. 10. 2023

Vážený pane ministře,

oslovujeme Vás v souvislosti s **návrhem zákona o vstupu a pobytu cizinců (cizinecký zákon)**, který byl Ministerstvem vnitra zaslán do Poslanecké sněmovny a zveřejněn v eKLEP: **https://odok.cz/portal/veklep/material/KORNCR9BXQCP/**

Zásadně nesouhlasíme s § 419 odst. 3 tohoto návrhu zákona ve znění: *„K tlumočení úkonu v řízení může správní orgán použít namísto tlumočníka zapsaného v seznamu tlumočníků a překladatelů certifikované technické zařízení."*

V rámci práva na spravedlivý proces mají cizinci v zemích EU nárok na tlumočení, pokud nerozumí jazyku používanému v daném správním řízení a šířeji v každém řízení, které zásadně zasahuje do práv cizince. Toto právo na tlumočení musí být zajištěno v souladu s platnými právními předpisy.

Právo na tlumočení zahrnuje právo na tlumočení prostřednictvím certifikovaných lidských tlumočníků, aby se zajistila přesnost, srozumitelnost, nestrannost

a důvěrnost komunikace mezi cizinci a úřady. V České republice se jedná o soudní tlumočníky jmenované podle zákona č. 354/2019 Sb.

V návrhu zákona není pojem „certifikované technické zařízení“ blíže specifikován, v důvodové zprávě se však hovoří o „strojovém překladatelském programu”. Z čistě technického hlediska v této souvislosti poukazujeme na prokázanou chybovost, nekonzistentnost a rozdílnost výsledků ke stejnému zadání u všech existujících strojových překladatelských programů. V případě tlumočení pak zásadní komplikaci představuje fáze rozpoznání mluvené řeči, kde je nutné kromě jazykové složky zohlednit kontext, kulturní odlišnosti a specifika, jazykové nuance a řečové vady, nonverbální složku komunikace, rozdílnost ve vzdělání účastníků komunikace, specifika konkrétní situace, v níž je tlumočeno, v neposlední řadě vyřešit různé interpretace. Dopady použití strojového překladu, respektive tlumočení mohou být fatální.

Automatický překlad nesmí být přímým prostředkem zajišťujícím práva cizinců na tlumočení v situacích bezprostředně zasahujících do jejich základních lidských práv založených nejen zákonem, ale garantovaných i ústavními předpisy (Listina základních práv a svobod) i mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána (zejména Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod a protokoly k ní, Mezinárodní pakt OSN o občanských a politických právech). Navrhované ustanovení je dále v rozporu s uvedeným zákonem č. 354/2019 Sb., který dle § 4 odst. 2 stanoví, že „Tlumočník vykonává tlumočnickou činnost osobně” a dále § 7, odst. 1: „Tlumočníkem může být fyzická osoba.”

Odpovědnost za nevhodné či dokonce chybné tlumočení nelze přenést na technické zařízení. Zda je technické zařízení schopno spolehlivě tlumočit promluvu cizince, nemůže objektivně vyhodnotit ani cizinec ani úřední osoba, která často daný jazyk neovládá. Použití technického zařízení se jeví jako velmi problematické i z hlediska zajištění splnění podmínky mlčenlivosti, a to v plném rozsahu údajů.

Strojový překlad bez lidského faktoru navrhovaný v § 419 odst. 3 návrhu zákona jako zákonná alternativa lidského tlumočníka zásadně narušuje právní jistotu cizinců, poškozuje práva účastníků správních řízení na spravedlivý proces, je v rozporu s mezinárodními smlouvami i ústavními předpisy, jakož i zákonem č. 354/2019 Sb. a jako takový je zcela neakceptovatelný.

Otázka použití „živého” tlumočníka je ostatně řešena i předpisy EU. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/64 EU ze dne 20. října 2010 o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení ukládá členským státům mimo jiné, že tlumočení a překlad musejí být dostatečně kvalitní, přičemž za účelem zajištění této kvality členské státy usilují o zavedení rejstříku náležitě **kvalifikovaných nezávislých překladatelů a tlumočníků** nejen na národní, ale i evropské úrovni. V této směrnici se sice hovoří o trestním řízení, judikatura Evropského soudu pro lidská práva jej však chápe (a tento pojem vykládá) velmi široce, rovněž jako řízení týkající se správního trestání. Samotný zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR přitom obsahuje hmotněprávní i procesněprávní ustanovení týkající se přestupků (§ 156 a následující), a tudíž jak citovanou evropskou směrnici, tak judikaturu lze na tento zákon vztáhnout.

Požadujeme odstranění ustanovení § 419 odst. 3 z návrhu zákona bez náhrady a zároveň jsme připraveni poskytnout potřebná odborná stanoviska na podporu tohoto požadavku.

Uvítáme též možnost odborně diskutovat se zástupci Ministerstva vnitra o vhodném uplatnění umělé inteligence a digitálních technologií v oblasti překladu a tlumočení a navrhujeme svolat k tomuto tématu setkání.

S pozdravem

Jednota tlumočníků a překladatelů
Odborový svaz Jednota tlumočníků a překladatelů
Asociace konferenčních tlumočníků ASKOT
Komora soudních tlumočníků a soudních překladatelů ČR
Česká komora tlumočníků znakového jazyka
Obec překladatelů
Překladatelé Severu
Ústav translatologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy

Adresy pro komunikaci – žádáme o zaslání odpovědi na následující adresy:
jtp@jtpunion.org (JTP, předsedkyně Amalaine Diabová), info@os-jtp.cz (OS JTP, předsedkyně Edita Jiráková), info@askot.cz (ASKOT, předseda Daniel Svoboda), kstcr@kstcr.cz (KSTČR, předseda Martin Mikuláš), rada@cktzj.com (ČKTZJ, předsedkyně Farah Curry), info@obecprekladatelu.cz (OP, předsedkyně Anežka Charvátová), prekladatele.severu@gmail.com (Překladatelé severu, předsedkyně Kateřina Krištůfková), tomas.svoboda@ff.cuni.cz (Ústav translatologie FFUK, ředitel PhDr. Tomáš Svoboda, PhD.), ivana.Cenkova@ff.cuni.cz (Ústav translatologie FFUK, garant magisterského programu Tlumočení, prof. PhDr. Ivana Čeňková, CSc.

Návrh na strojové tlumočení je neakceptovatelný, rozhodl Výbor pro technologie a lidská práva Rady vlády

Tématem strojového tlumočení v cizineckých řízeních, které má umožnit návrh nového zákona o vstupu a pobytu cizinců, se zabýval Výbor pro technologie a lidská práva Rady vlády dne 17. 4. 2024. K tomuto tématu se Výbor rozhodl přijmout usnesení.

Jako hosty do rozpravy Výbor přizval zástupce předkladatele návrhu zákona Vlastimila Jirouše a Jindřišku Sedlákovou z Ministerstva vnitra a Editu Jirákovou z Jednoty tlumočníků a překladatelů.

Na základě rozsáhlé debaty bylo přijato usnesení, které v plném znění uvádíme níže a které vyzývá k odstranění inkriminovaného ustanovení.

Zároveň je třeba upozornit, že členy Výboru pro technologie a lidská práva Rady vlády jsou zástupci technologických společností, neziskového sektoru i státních institucí, jmenovitě Vodafone, Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva zahraničí, Českého telekomunikačního úřadu, Úřadu vlády ČR, Digitální a informační agentury, a neziskových subjektů Prague Centre for Media Skills, Akademie věd ČR, Univerzity Karlovy a FIT ČVUT, Benetronic, Iuridicum remedium a Zastoupení Evropské komise v Česku. Jedná se přední odborníky jak z oblasti právní vědy, tak moderních technologií a státních orgánů. Usnesení bylo přijato 11 hlasy pro, 3 se zdrželi, nikdo nebyl proti. Je evidentní, že **z pohledu etablovaných odborníků je návrh na strojové tlumočení neakceptovatelný**.

Samotný text usnesení ze dne 6. května 2024 k využívání technologií při tlumočení v cizineckých řízeních lze rozdělit do tří částí.

První část usnesení konstatuje, že **dnes dostupné ani aktuálně vyvíjené technologie nezajišťují dostatečnou míru správnosti a přesnosti tlumočení, aby efektivně ochránily procesní práva cizinců**. Tyto technologie trpí řadou limitací, jako jsou chyby při rozpoznávání mluvené řeči nebo nedostatečná kvalita překladu, a tudíž neumožňují dostatečně věrné zachycení informací klíčových pro cizinecká řízení.

Ve druhé části usnesení Výbor doporučuje, jak postupovat při zavádění technologií pro překlad a tlumočení, přičemž zdůrazňuje, že takové technologie **mohou být používány jen pro nejzákladnější výměnu informací, kde nehrozí zkreslení významu,** dále zdůrazňuje, že subjekty, které o zavádění technologií uvažují, musí **vést konzultace s odbornou veřejností** (rozuměj nejen překladatelskou, ale i technologickou!), dále uvádí, že zavedení nových technologií musí předcházet existence právní úpravy, která zakotví **standardy používání technologií, včetně odpovědnosti** za jejich dodržování, a samostatně se zabývá **otázkou ochrany osobních údajů**, kterou je nutné jasně specifikovat. V této části usnesení zdůrazňuje, že osoba, které je tlumočeno, musí mít **možnost strojové tlumočení odmítnout** a zvolit služby překladatele, respektive tlumočníka za stejných podmínek.

Třetí část usnesení je adresována ministrovi vnitra, kterému doporučuje, aby v tuto chvíli **bylo vypuštěno z návrhu zákona o vstupu a pobytu cizinců ustanovení § 477 týkající se používání technických zařízení místo tlumočníků**, aby zároveň ministerstvo vnitra nadále sledovalo aktuální technologický vývoj a využívalo technologie v souladu s výše uvedenými principy.

Odkaz na výstupy zasedání včetně textu usnesení zde: **https://vlada.gov.cz/cz/ppov/rlp/vybory/pro_lidska_prava_a_modern_technologie/ze_zasedani_vyboru/zasedani-vyboru-dne-17--4--2024-213360/**

Úřad vlády České republiky
Sekretariát Rady vlády ČR pro lidská práva

Usnesení Výboru pro lidská práva a moderní technologie Rady vlády pro lidská práva ze dne 6. května 2024 k využívání technologií při tlumočení v cizineckých řízeních

Výbor pro moderní technologie a lidská práva

I. **upozorňuje,** že dnes dostupné ani aktuálně vyvíjené technologie nezajišťují dostatečnou míru správnosti a přesnosti tlumočení, aby efektivně ochránily procesní práva cizinců. Tyto technologie trpí řadou limitací, jako jsou chyby při rozpoznávání mluvené řeči nebo nedostatečná kvalita překladu mezi češtinou a některými méně rozšířenými jazyky. Proto neumožňují dostatečně věrné zachycení informací klíčových pro cizinecká řízení.
II. **považuje za nutné,** aby technologie pro překlad textu a tlumočení byly v cizineckých řízeních používány jen za následujících podmínek:
a) technologie jsou využívány pouze pro základní předem vymezené procesní úkony, kde nehrozí zkreslení přenosu informací,
b) technologie jsou zaváděny do praxe po konzultaci s odbornou veřejností,
c) právní úprava předem jasně určuje
– standardy používaných technologií včetně odpovědnosti za jejich dodržování,
– pravidla pro ochranu osobních údajů,
– jazyky, na které se tato možnost vztahuje,
– že cizinec má možnost zvolit si místo technologie služby překladatele či tlumočníka za stejných podmínek.
III. **doporučuje proto ministrovi vnitra**
a) v tuto chvíli vypustit z návrhu zákona o vstupu a pobytu cizinců ustanovení § 477 týkající se používání technických zařízení místo tlumočníků a
b) sledovat aktuální technologický vývoj a využívat nadále technologie v souladu s výše uvedenými principy.

Ministerstvo vnitra upravuje návrh zákona, který nadále zůstává neakceptovatelný

Do knihovny legislativy byla dne 26. dubna 2024 vložena nová verze návrhu cizineckého zákona, obsahující ustanovení o strojovém tlumočení. Inkriminované ustanovení je v novém návrhu pod jiným číslem, konkrétně § 477.

§ 477
Možnost tlumočení pomocí technického zařízení
(1) K tlumočení úkonu v řízení může správní orgán použít namísto tlumočníka zapsaného v seznamu soudních tlumočníků a soudních překladatelů technické zařízení.
(2) Technické zařízení podle odstavce 1 musí umožnovat automatické tlumočení mluveného cizího jazyka do českého jazyka a zpět do cizího jazyka v reálném čase. Přesnost a rychlost tlumočení musí být srovnatelná s tlumočnickým úkonem provedeným tlumočníkem zapsaným v seznamu soudních tlumočníků a soudních překladatelů.
(3) Osoba, jejíž projev je tlumočen pomocí zařízení uvedeného v odstavci 1, je oprávněna namítnout nesprávnost výsledku tlumočení. Námitku je oprávněna vznést do skončení tlumočeného úkonu, k později vzneseným námitkám se nepřihlíží.
(4) Splnění podmínek podle odstavce 2 u technického zařízení ověřuje ministerstvo. Ministerstvo stanoví vyhláškou cizí jazyky, které lze tlumočit prostřednictvím technického zařízení, dále technická zařízení, která splňují podmínky uvedené v odstavci 2 a podrobnosti uplatnění práva uvedeného v odstavci 3.

Děkujeme předkladateli, kterým je Ministerstvo vnitra, za snahu naslouchat odborné veřejnosti a možnost projednat problematiku na zasedání Výboru pro technologie a lidská práva Rady vlády. V nově upraveném návrhu je doplněno, že strojový překladač musí dodávat stejně kvalitní a rychlý překlad jako zapsaný tlumočník.

Bohužel musíme konstatovat, že ani takové řešení není uspokojivé a nijak neřeší výtky, které vznesl Výbor Rady vlády pro lidská práva, zvláště s přihlédnutím k tomu, že kvalitu strojového překladače by mělo podle odst. 4) ověřovat Ministerstvo vnitra.

Musíme nadále trvat na odstranění celého ustanovení, které podlamuje právní jistotu svých adresátů, je velmi pravděpodobně protiústavní a v euroatlantickém prostoru neslýchané.

Závěrem opakujeme slova, která jsme společně s partnerskými překladatelskými a tlumočnickými organizace adresovaly ministru vnitra Vítu Rakušanovi na podzim roku 2023. Jsme připraveni vést odbornou debatu o nových technologiích, strojovém překladu i umělé inteligenci. Za důležité pokládáme nejen hledisko translatologické a technické, ale i hledisko udržitelnosti a role překladatelské profese ve společnosti, právních aspektů a celospolečenských etických dopadů.

Česká republika je v evropském srovnání druhá nejhorší ve znalosti anglického jazyka, znalost dalších cizích jazyků je pod měřitelnou úrovní. Apelujeme na všechny, kteří spoluvytváří společenskou debatu, aby všestranně podporovali studium cizích jazyků a kultur. Návrh zákona, který počítá s nahrazením tlumočníků strojovými překladači ve chvíli, kdy syntéza hlasu nefunguje, stroj nemůže zohlednit dialekty, kulturní ani nonverbální složku jazyka, výsledný produkt je často vysloveně chybný a nefunguje ani pro angličtinu, natož pro kombinace menších jazyků, kam patří i čeština, je hazard nejen s adresáty zákona, ale i s ochotou občanů investovat svůj čas do rozvoje vlastních jazykových kompetencí.

Jednota tlumočníků a překladatelů je členem mezinárodních překladatelských organizací, je aktivně zapojená mimo jiné do pracovní skupiny pro AI a Etiku FIT – Mezinárodní federace překladatelů a je otevřená odborným debatám se zástupci všech relevantních orgánů a institucí.

EDITA JIRÁKOVÁ A KOL.

Překladatelé Severu

Obec překladatelů
Czech Literary Translators' Guild

Mapování smluvních podmínek a výše honorářů českých literárních překladatelů II.

Jen malá část literárních překladatelek a překladatelů si měsíčně vydělá mzdu srovnatelnou s průměrnou českou mzdou, a i proto intenzivně uvažují o změně profese.

V průběhu dubna a května 2024 uskutečnil spolek Překladatelé Severu ve spolupráci s Obcí překladatelů výzkum nazvaný *Mapování smluvních podmínek a výše honorářů českých literárních překladatelů II*.

První takové šetření provedli Překladatelé Severu v roce 2021. Současný dotazník měl kromě jiného zachytit změnu chování a pracovních podmínek českých literárních překladatelek a překladatelů v souvislosti s prudkým nárůstem inflace a také se zrušením 10% DPH na knihy a zapojilo se do něj 209 respondentů. Finančně ho podpořilo České literární centrum/MZK a Velvyslanectví Norského království v ČR a na jeho sestavení a vyhodnocení se podílel sociolog Jan Oreský.

Mezi obecnější zjištění patří, že (stejně jako podle minulého průzkumu) literaturu překládají ze tří čtvrtin ženy. Téměř dvě třetiny dotázaných jsou mladší 50 let. Nejčastěji zastoupeným pracovním jazykem je s více než 70 % angličtina, následuje němčina, francouzština, švédština, španělština, italština a další jazyky.

Pokud jde o honoráře, můžeme sledovat určitý nárůst: od roku 2020 do roku 2023 se mediánový honorář navýšil ze 180 Kč/NS na 210 Kč/NS, tedy zhruba o 17 %. (Pro porovnání: mezi lety 2000–2020 honoráře rostly velice pomalu – zvýšily se o 34 %, přičemž průměrná reálná mzda vzrostla o 150 %.) Ani toto navýšení ale zdaleka nedrží krok s kumulativní inflací, která ve stejném tříletém období činila cca 33 %. **Vidíme tak, že jen 17 % dotázaných si překladatelskou činností měsíčně vydělá mzdu srovnatelnou s průměrnou českou mzdou.**

Zdá se ale, že obecně neudržitelné podmínky v profesi přiměly překladatelky a překladatele jednat. Svůj podíl na tom měla i situace kolem covidové pandemie: v překladatelské komunitě došlo k důležitému posunu – začala se více sdružovat, a to jak na bázi profesních asociací, tak velkých facebookových skupin, což vede k větší informovanosti, osvětě a vzájemné podpoře. A tak se nyní například téměř polovina dotázaných snaží vyjednat vyšší honorář (oproti minulému výzkumu, kdy takřka 70 % respondentů naopak uvedlo, že vždy nebo skoro vždy akceptuje návrh nakladatele, je to značný nárůst). Jen zhruba čtvrtina uvádí, že ve vyjednávání není úspěšná nikdy nebo výjimečně. „*Z výsledků výzkumu je jednoznačně vidět, že ti respondenti, kteří se nesnaží vyjednávat nikdy, mají zároveň nejnižší honoráře*," podotýká Michala Marková z Obce překladatelů, která společně

s Danielou Mrázovou z Překladatelů Severu šetření koordinovala.

I podle Daniely Mrázové je znát, že inflace přiměla značné množství překladatelů, aby se o změnu smluvních podmínek začali aktivně snažit. „*Více než polovina z nich zvýšila svou minimální sazbu za normostranu*," říká.

Stejně jako dříve obnáší tato profese velký objem neplacené práce: například za texty na obálku nebo anotace nedostávají honorář až tři čtvrtiny dotazovaných.

„*Za poslední tři roky došlo k významným změnám v segmentu audioknih, a proto byla jedna část průzkumu tentokrát věnována právě jim*," vysvětluje předsedkyně spolku Překladatelé Severu Kateřina Krištůfková. Zajímavé je, že do této oblasti ještě trend snahy o zlepšení podmínek nepronikl – celé dvě třetiny dotázaných se například nesnaží o časové ani množstevní omezení licence. Honoráře bývají nízké, přes 8 % respondentů je ochotno poskytnout licenci k audioknize zdarma a dalších 8 % by se spokojilo s částkou do 5 000 Kč.

Razantní nástup umělé inteligence vyvolal mnoho otazníků nad budoucností překladatelské profese, a tak v dotazníku pasáž věnovaná AI nemohla chybět. „*Ukazuje se, že navzdory obecnému očekávání zatím u literárních překladatelů k žádnému převratu nedošlo*," říká Kateřina Krištůfková. S požadavkem na post-editaci strojového překladu se zatím setkalo necelých 17 % respondentů – zarážející je spíše fakt, že někteří z nich jsou ochotni tuto náročnou práci vykonávat za sumu nižší, než je sazba za klasickou redakci překladu. Při práci využívá nástroje AI necelá polovina dotázaných, a to především jako slovník nebo inspirační zdroj. Pro tři čtvrtiny dotázaných se od nástupu AI pracovní podmínky nezměnily, obavy do budoucna tu ale stále jsou. Určitou míru ohrožení cítí dvě třetiny překladatelů.

Už tak neudržitelné profesní podmínky ještě zhoršila inflace, kvůli které se literárním překladatelkám a překladatelům zvýšil objem práce, přičemž 37 % respondentů muselo navýšit i objem práce mimo obor. Jisté zlepšení situace si slibovali od nulové DPH na knihy, která byla zavedena na začátku letošního roku. „*Jak ale průzkum ukázal, nulová DPH se v honorářové a smluvní politice zatím nijak neodráží*," upozorňuje Kateřina Krištůfková. Jako důvod zvýšení honoráře uvádí nulovou DPH jen 19 % dotázaných, a i z nich si téměř polovina o zvýšení musela říci sama. Dalších 12 % dokonce o zvýšení honoráře požádalo, ale bylo odmítnuto.

Poslední část výzkumu se týkala členství v profesních organizacích a způsobu smluvního vyjednávání. Zdá se, že k zastupování v otázce smluvních podmínek se většina překladatelek a překladatelů staví skepticky: v drtivé většině o nich jednají sami. Pouhé 1 % se nechává zastupovat, 8 % kombinuje vlastní vyjednávání se zastoupením. O agenturním či právním zastupování by uvažovalo jen necelých 38 % dotázaných, a to ještě v závislosti na provizi agenta.

Celých 89 % respondentů by však ocenilo možnost kolektivního vyjednávání. Zde je ovšem nutno poznamenat, že profesním organizacím (členem některé z nich je zhruba 60 % respondentů) je tato zjevně velice žádaná možnost českou legislativou zakázána, protože například pouhé zveřejnění doporučených tarifů zákon považuje za kartelovou dohodu.

Čtyři pětiny dotazovaných by ocenily vznik statusu umělce (v době pořádání výzkumu ještě nebyla jeho definitivní podoba schválena). Téměř polovina respondentů ho dokonce považuje za zcela zásadní, ovšem jen v případě, že by profesi překladatelů přinesl systémové změny (mezi které by mohla patřit právě možnost kolektivního vyjednávání).

Průzkum odhalil, že v posledních letech začali překladatelé vyjednávat razantněji a v něčem se jejich pracovní podmínky mírně zlepšily. Přesto se situace v oboru zdaleka nedá označit za udržitelnou. „*Celých 42 % překladatelů dokonce uvažuje o změně profese*," dodává Daniela Mrázová. Ostatně k odlivu špičkových překladatelů zcela mimo obor dochází už teď. Překladatelé totiž po letech konečně dospěli k názoru, že z lásky ke knihám se žít nedá a že nedůstojné podmínky nelze snášet donekonečna.

O společenské užitečnosti literatury ani o tom, že česká knižní scéna se bez překladů neobejde, není sporu. Navíc se dnes za velké a důležité téma považuje podpora čtenářství. **Bez kvalitních překladů ale ke knihám víc čtenářů přitáhnout nelze, amatérské překlady je spíš odradí. Aby však mohly kvalitní překlady vytvářené profesionály vůbec vznikat, musejí mít literární překladatelé důstojné pracovní podmínky.**

Kontakt pro další informace:
Kateřina Krištůfková
info@prekladateleseveru.cz,
+420 604 810 524

Výzkum *Mapování smluvních podmínek a výše honorářů českých literárních překladatelů II* finančně podpořilo České literární centrum/MZK a Velvyslanectví Norského království v ČR.

TISKOVÁ ZPRÁVA | PRAHA 24. 5. 2024

Czech Lit
Moravian Library

Norské Velvyslanectví
Praha

Elektronické úkony

Školení pro soudní překladatele a tlumočníky

ve spolupráci s

Jednota tlumočníků a překladatelů JTP

Obnova certifikátu	Vystavení certifikátu	Praktické školení Práce s e-úkony	Kompletní školení
1 000 Kč	**3 000 Kč**	**3 000 Kč**	**6 000 Kč**
Pomoc s obnovením certifikátu • Úpravy stávajícího certifikátu • Pro absolventy PRAKTICKÉHO / KOMPLETNÍHO ŠKOLENÍ PRÁCE S E-ÚKONY pouze **500 Kč**	Výběr a nastavení kvalifikovaného prostředku • Vystavení certifikátu • Konfigurace parametrů souvisejících služeb • Vyřízení veškeré smluvní dokumentace	Specifika, náležitosti a vyhotovování jednotlivých typů e-úkonů • Školení práce se softwarem • Poznatky z praxe • Marketing	Výběr a nastavení kvalifikovaného prostředku • Vystavení certifikátu • Konfigurace parametrů souvisejících služeb • Vyřízení veškeré smluvní dokumentace • Specifika, náležitosti a vyhotovování jednotlivých typů e-úkonů • Školení práce se softwarem • Poznatky z praxe • Marketing

Kde?
online
prezenčně Praha | Brno

Jak?
individuální
skupinové 2–4 os.
hromadné do 30 os.

skoleni@elpreklad.cz

Uvedené ceny jsou konečné. Nezahrnují náklady na pořízení softwarových nástrojů, kvalifikovaných certifikátů a kvalifikovaných prostředků.
Sleva 20 % na skupinové školení v Praze pro členy JTP, ASKOT a ČKTZJ.

PŘEDSTAVUJEME

VÝZNAMNÉ ŠLECHTICKÉ RODY

Pavel Juřík
HARRACHOVÉ
Český a rakouský rod
176 stran, barevná publikace
GE043898 399,-

CZERNINOVÉ
Kniha obsahuje přehled historie rodu Czerninů. *160 str., bar. publ.*
GE041463 399,-

ŠTERNBERKOVÉ
Vše o významném panském rodu.
208 stran, barevná publ.
GE044025 399,-

KINŠTÍ
Bůh, čest, vlast
168 stran, barevná publikace
GE039935 399,-

ROŽMBERKOVÉ
První po českém králi
200 stran, barevná publikace
GE040763 449,-

LIECHTENSTEINOVÉ
Knížecí a panovnický rod
240 stran, barevná publikace
GE044254 499,-

Pavel Juřík
VALDŠTEJNOVÉ
Valdštejnové patří k nejstarším českým šlechtickým rodům, neboť jejich historie se začala psát už roku 1159. Od knížecího komorníka Markvarta vzešly rody pánů z Valdštejna, z Lemberka, ze Zvířetic, z Vartenberka a z Michalovic, které se významně zapsaly do českých dějin. Bezesporu největší osobností rodu je jeden z nejvýznamnějších vojevůdců a politiků třicetileté války Albrecht z Valdštejna. Stopy Valdštejnů nenalezneme jen v dějinách, ale také v krajině, v desítkách hradů a zámků. V této knize řadu z nich navštívíme slovem i obrazem. Poutavý text o historii rodu a jeho sídel v České republice provází přes tři sta fotografií, nechybí ani rodokmeny hlavních větví rodu.
Váz., 200 stran, barevná publikace, 17 × 23,7 cm
GE044253 399,-

Slova původem z jazyka německého, která ve slovnících většinou nenajdete – hovorová, obecná čeština a slang

Slovní zásoba, která se historicky podmíněně utvářela vlivem slov přejatých z němčiny, nebude již narůstat. Chybí jí základní předpoklad – vliv němčiny, ta ovlivňovala vývoj českého jazyka díky spolužití obou etnik na stejném území po dobu mnoha staletí. Mnohá slova se však paralelně vyvíjela i ze slov francouzských, italských a hlavně latinských, takže mají v obou jazycích stejný význam a většinou i stejný tvar.

Německý jazyk dnes v České republice nehraje žádnou roli, současný jazyk je ovlivňován angličtinou. Znamená to, že ony – řekněme klidně – dodnes dochované paskvily němčiny, v češtině stále ještě dost frekventované, nebudou v budoucnu přejímána mladou generací a budou z českého jazyka postupně mizet. Tato vskutku bizarní slovní zásoba je tedy z velké části odsouzena k zániku a proto je třeba ji zaznamenat.

V některých případech došlo k významovému posunu mezi hovorovým výrazem používaným v češtině a dodnes používaným a neutrálním výrazem německým. Oboustranně dodnes používaných tvarově stejných či podobných, neutrálních a spisovných výrazů je však mnoho. Hodně z nich má cizí základ, ty jsem uváděla v glosáři jen sporadicky.

Mnoho hovorových i spisovných výrazů, jež se dodnes používají ve stejném tvaru i se shodným významem, pochází však z latiny: echo – das Echo; finta (z lat.-it.) – die Finte; politura – die Politur; potentát – der Potentat; rybíz (ribes – botan. název) – die Ribisel (rak.); trasa – die Trasse. Tyto výrazy až na výjimky v glosáři rovněž neuvádím, protože je jich opravdu hodně a nejsou ohrožené zánikem. Zůstávají nedílnou součástí aktuální slovní zásoby a najdeme je v každém překladovém slovníku.

Objasnění významu mnohých, k zániku odsouzených slov by jistě pomohlo, kdybych mohla uvádět všude i jejich zažitá slovní spojení, obraty či rčení – ta jsou v mnoha případech s němčinou shodná, ale to by objem glosáře neúměrně rozšířilo. Bylo by to důležité hlavně pro češtináře a učitele literatury, protože tato spojení se objevují často i u českých klasiků. Ale v objemném Slovníku spisovného jazyka českého jsou tyto výrazy a slovní spojení uvedena a lze tam jejich význam dohledat. Německý protějšek a ani etymologie slov tam pochopitelně uvedené nejsou, je tam vždy jen poznámka: něm., něm. základ apod. V něčem tedy snad pomůže i tento glosář.

GABRIELA OEBURG

A+

ajnclík – jednolůžkový pokoj	s Einzelzimmer
ajznbon – železnice	e Eisenbahn
ajznboňák – železničář	r Eisenbahner
akorát – přesně, přesný	akkurat
aksamit – samet	der Samt
ánunk – tušení, povědomost	e Ahnung
apatyka – lékárna; sbírka léčivých bylin	e Apotheke (neutr. výraz, jenom lékárna)
apelplac – místo nástupu vězňů za účelem sčítání	r Apellplatz
apetýt – chuť k jídlu	r Appetit (z fr.)
aušus – zmetek, špatný výrobek	r Ausschuss
bordelmamá – kuplířka, majitelka nevěstince	e Bordellmama

B+

brak – nehodnotná, úpadková literatura	r Brack, e Brackliteratur
bručet – být ve vězení	brummen (slang, významově shodné sloveso), ale jinak je brummen a bručet v obou jazycích neutrální
brunhilda (pejor.) – tlustá a nepůvabná dívka nebo žena	Brunhilde (vlastní jméno, není to pejor.)
bryčka – lehký otevřený kočár	e Pritsche (pryčna, palanda; bryčka)
buřt – vuřt	e Wurst
čachrovat – obchodovat (nekale)	schachern

D+

deka – přikrývka, deka	e Decke (zde přikrývka, jinak je to též strop)
dráteník – potulný dělník spravující kovové nádobí	původ r Draht (drát), r Kesselflicker
dýzl – naftový motor	r Diesel (neutr.)
dýzlák – vozidlo s naftovým motorem	s Dieselfahrzeug (neutr.)

E+

eklhaft – odporný, nechutný	ekelhaft
élent – bída, utrpení	s Elend
elina, elinka (zaniklé lid. výrazy) – elektrika, tramvaj	e Elektrische (rak., dříve používaný výraz)
erteple – brambory (používá se na Moravě)	e Erdäpfel, pl. (rak.)
ešus – jídelní miska z kovu	e Essschüssel

F+

fabrička – dělnice v továrně	e Fabrikarbeiterin
fabrika – továrna	e Fabrik
facka – pohlavek	e Ohrfeige (původ slova facka je asi ze slova der Fatzke – drzý kluk, výrostek, který se ale užívá jen krajově)
fáč – obvaz, obinadlo	e Fasche (rak.)
fach – obor	s Fach
facha – práce (Jdu do fachy – Jdu do práce)	základ slova je s Fach (obor), práce je die Arbeit
fachat, fachčit – pracovat, ev. i neg. konotace	základ slova je opět s Fach (obor), pracovat je arbeiten nebo lid., s neg. konotací malochen (Ich gehe malochen)
fachman – odborník	r Fachmann

fajfka – dýmka	e Pfeife
fajn – pěkný, dobrý, příjemný (On je hrozně fajn – Er ist wirklich prima!)	základ slova je v adj. fein (v NJ to znamená jemný, ale ve rčení: Er ist ein feiner Kerl – je slovo fein užito ve zcela pozitivním smyslu: příjemný člověk, hodný uznání, trochu se to zde pak významově liší)
fajnovka – přecitlivělá, štítivá dívka či žena, i pro muže to lze použít	původ slova opět v adj. fein; obsahově: sie ist überempfindlich, zartbesaitet, dünnhäutig
fajrovat – silně topit	feuern
fajrunt – konec pracovní doby	r Feierabend
fakule – pochodeň	e Fackel
falc – záhyb, zářez	r Falz
fald – záhyb	e Falte
família – rodina	e Familie
fangle – vlajka, prapor, korouhev	e Fahne
fant – zástava	s Pfand
fárat – sjíždět do dolů	einfahren (in den Schacht, in die Grube einfahren)
fáro (slang) – osobní auto, automobil	vyšlo ze slovesa fahren (auto je jinak též das Fahrzeug, čili vozidlo)
faschank – masopust	r Fasching
fasovat – dostávat příděl nebo nějaké věci	kmen je ze slovesa fassen (získat, dostat, přijmout; uchopit, chytit; pochopit, vyjádřit se; ale dostat příděl: eine Zuteilung bekommen)
fasuňk – příděl	e Fassung (kmen slova viz nahoře), ale dostat příděl – eine Zuteilung bekommen
fáše – mleté maso, masová nádivka	slovo pochází z Rak. (faschierte Laibchen – karbanátky), jinak je mleté maso či nádivka Hackfleisch, Hackfleischfüllung
fašírka – sekaná	s Faschierte (rak.)
faul – nedovolený, popř. nemorální akt	faul (adj.), zde verdächtig, unsicher, schlecht
fedrovat – prosazovat, podporovat	fördern
felák – rotmistr	r Feldwebel (neutr. výraz)
felčar – ranhojič	r Feldscher, r Feldscherer (vojenský holič a zároveň ranhojič)
fenďák – exekutor, pověřený soudní vykonavatel	pochází od slovesa pfänden – zabavit, jinak r Gerichtsvollzieher
fendovat – soudně zabavit, zastavit majetek	pfänden
fěrtoch, fěrtuch – zástěra	s Fürtuch (bavorský výraz), e Schürze
fest – pevně, pevný; těsný	fest, též eng (těsný)
festovní – pevný, tuhý; statný	fest; stattlich
fešák, fešanda – elegantní muž, žena	ein fescher Kerl, ein fesches Weib
fešný – elegantní, dobře vypadající	fesch
fidlat, fidlovat – hrát na strunný nástroj; šmidlat	fiedeln
filc – plst	r Filz
filcka – muňka	e Filzlaus
firhaněk, firhaňky – záclony v pokoji	r Vorhang, pl. Vorhänge
firn – hrubozrnný, tvrdý sníh	r Firn

fišmajstr, fišmistr – porybný, sádecký	r Teichmeister, hist. Fischmeister
fízl – tajný policista; udavač	der Spitzel, základ slova je r Fiesel (pasák), der Fiesling (odporný, lstivý člověk), čili tady je významový posun, i když obě podst. jména jsou negativního rázu
flákat se – nic nedělat, být líný	flacken (asi rak., stejný význam)
flákota – kus masa, popř. maso špatné jakosti	asi česká varianta slova flaksa – e Flechse
flaksa – šlacha (Maso bylo samá flaksa)	e Flechse (šlacha)
flastr – náplast	s Pflaster
flaška – láhev	e Flasche
flek – místo; též místo v zaměstnání	r Fleck je zde ve stejném významu (Bleib am Fleck stehen und rühr dich nicht – Zůstaň stát na fleku a nehýbej se); ale postavení, čili místo v zaměstnání je jinak: ein guter Posten, eine gute Stelle (Ten má dobrej flek – Der hat einen guten Posten)
flek – skvrna	r Fleck
flekatý – zašpiněný skvrnami	fleckig
flíghorna – trubka křídlovka, používaná na honech	s Flügelhorn
flikovat, zflikovat – záplatovat, nouzově spravit	flicken, notdürftig reparieren
flink (subst.) – líný člověk, který se vyhýbá nebo odbývá práci	základ slova pochází z adj. flink (hbitý, rychlý), je zde ovšem významový posun, je to naopak člověk, který rychle od práce utíká
flinkat se – flákat se, být líný, nepracovat	faul sein, arbeitsscheu
flinta – puška (s křesadlem)	e Flinte
flísna – dlaždice	e Fliese
flitr – třpytivý plíšek	r, s Flitter
flok – dřevěný kolík, (hist.) ševcovský hřebík	r Pflock
flok (nemít ani floka) – nemít peníze	keine Knete haben, kein Kies haben, pleite sein, blank sein (zde základ slova stejný není, ale uvedené lid. ekvivalenty významu odpovídají)
flór – průsvitná tkanina (na závoje)	r Flor (často ve spojení der Trauerflor – smuteční závoj)
floutek – hejsek, lehkomyslný, rozmařilý člověk	pochází ze slova flott (hbitý, švihácký), ale význam je posunut ekvivalenty by byly: r Leichtfuß, r Luftikus
foch – obor (Je od fochu)	s Fach (Er ist vom Fach)
foch – přihrádka	s Fach
forbína – přední část jeviště, před oponou	e Vorbühne
forhont – hráč karet, který má přednost	e Vorhand (Spieler links vom Kartengeber)
forman – vozka, kočí, povozník	r Fuhrmann
fornýr – dýha	s Furnier
forota – zásoba	r Vorrat
fóršus, foršus – záloha	r Vorschuss
fortel – dovednost, zručnost, chytrost	r Vorteil (asi z tohoto základu – výhoda, přednost)
fortelný – důkladně, dobře, odborně provedený	gründlich, gekonnt, fachmännisch ausgeführt (ekvivalent se stejným slovním základem zde není)
fortna – klášterní, hradební brána, vrata	e Pforte
fořt – lesník	r Förster, der Forst (les)
fošna – tlusté prkno	r Pfosten, e Holzbohle (trám, silné prkno)

fotel – čalouněné křeslo	r Fauteuil (z fr.)
fotr – otec	r Vater
fracek, frocek – drzé, nevychované dítě	r Fratz
frája – švihák, chlubil	ze slova r Freier (význam je v NJ ale jiný – je to muž ucházející se o dívku; českému významu frája by odpovídal výraz der Angeber)
frajer – velmi schopný, šikovný člověk, ale i ješita	r Freier, viz nahoře
frajle – slečna	s Fräulein (už se v NJ nepoužívá, byl to feministicko-politický vliv, aby nebyly některé ženy diskriminovány, takže i mladé, svobodné ženy se všude titulují Frau)
fraucimor – žena (v hist. lit., dnes už se to slovo nepoužívá)	s Frauenzimmer (v NJ se dodnes používá, ale má negativní konotaci – ženská, ženština)
frc – dát do frcu, do zástavy	r Versatz, etw. versetzen
frizúra – účes	e Frisur
fryško – zčerstva, rychle (z lit., z pera brněnského autora: Začala se fryško oblékat)	frisch (zde ve smyslu rychle, zčerstva)
fuč – pryč, ztraceno	futsch; pfutsch (rak.)
fučet – silně vanout	pochází od slova futsch (Venku to fučí – Draußen pfeifft der Wind)
fujtojfl, fujtajfl, fujtajbl – fuj, po čertech, zatraceně	pfui Teufel!
fůra – těžký náklad	e Fuhre
furt – neustále	in einem fort, fortwährend
fusekle – ponožka, -y	od slova Fußsocke, ale dnes se říká jenom die Socke
fušovat – ledabyle pracovat, neodborně zhotovit	pfuschen
futrál – pouzdro	s Futteral
futro – podšívka	s Futter, r Futterstoff
futro – dveřní nebo okenní rám	s Türfutter
futrovat, nafutrovat se – spořádat hodně jídla	základ je slovo s Futter (krmivo), futtern, sich vollfuttern (rčení: Futtern wie bei Muttern)

G+

gábl, gáblík – přesnídávka na vidličku	základ slova je e Gabel (vidlička), dnes se říká r Imbiss
galán – přítel, milenec	der Galan (ze šp.)
galoše – gumové boty, návleky na boty	pl. Galoschen (z lat.-fr.)
gauner – darebák, podvodník	r Gauner
gestapo – německá tajná policie za 2. svět. války	e Gestapo, Geheime Staatspolizei
gestapák – příslušník gestapa	r Gestapo-Mann
glanc – lesk, třpyt, jas	r Glanz
glazura – vypálený sklovitý povlak na porcelánu	e Glasur (od slova das Glas)
glajcha – dokončení hrubé stavby po střechu	e Gleiche (význ. posun – vyrovnání nějaké plochy); dokončení hrubé stavby je das Richtfest
glejt – dokument; (hist.) průvodní dokument zajišťující ochranu	s Geleit (doprovod)
grejcar – krejcar (setina zlatky)	r Kreuzer
grenadýr, granadýr – granátník	r Grenadier (z fr.)
grešle – drobná mince v hodnotě čtvrt groše	ze slova r Groschen

Pokračování příště

Zpráva o výletu na prezidentský zámek

Závěr třetího dubnového týdne bych charakterizovala jako „jétépácký supervíkend“. V pátek se konal sjezd Odborového svazu JTP a Valná hromada JTP z.s., v sobotu Jarní balíček a v neděli jsme podnikli tradiční jeronýmský výlet. Naším cílem byl tentokrát zámek v Lánech, jenž je od vzniku první republiky až do dnešních dní letním sídlem československých a poté českých prezidentů.

Před prohlídkou zámku jsme se zastavili na lánském hřbitově, kde jsme postáli u hrobu TGM a dalších členů jeho rodiny. U zámku nás pak očekával průvodce, který nás seznámil s jeho historií i současností. A je to historie skutečně bohatá: z původní tvrze postavené ve 14. století byl vybudován nejprve jednopatrový zámek. Jeho majitelé se střídali, byli mezi nimi vladykové z Kladna, Martinicové, císař Rudolf II., Schwarzenbergové, Valdštejnové a Fürstenbergové. Ti byli velmi dobrými podnikateli, zakládali hutě, železárny, postavili koněspřežku do Prahy a přistavili 2. a 3. patro zámku. Rovněž obohatili areál o kostel Nejsvětějšího Jména Ježíš. Zámek vlastnili až do roku 1921, kdy ho prodali státu a tehdy byl zámek vybrán jako letní sídlo prezidentů.

S obdivem jsme procházeli nádhernými reprezentačními místnostmi zámku a naslouchali vyprávění o jeho obyvatelích. Zámek byl oblíbeným místem T. G. Masaryka. Zde pracoval, přijímal hosty, v hudebním salonku se konaly dvakrát týdně koncerty, scházeli se tady pátečníci a častým hostem tu bývala i Ema Destinová. Masaryk též rád podnikal dlouhé vyjížďky po okolí na oblíbeném koni Hektorovi. Na zámku také abdikoval a v roce 1937 zemřel.

Za války pobýval na lánském zámku prezident Emil Hácha, ten zde v roce 1943 slavil narozeniny za účasti nacistických pohlavárů a v roce 1945 po konci 2. světové války byl zatčen. Klement Gottwald nechal v parku postavit pro svoji vnučku dřevěný domeček.

Do Lán rád zajížděl i Václav Havel, odpočíval zde, vedl jednání a vedle dalších významných hostů přijal v roce 1990 dalajlámu. Odsud se vysílaly i jeho Hovory z Lán. Za Havlova působení byl renovován kostel, jehož slavnostního znovuotevření se dalajláma zúčastnil spolu s vnučkami T. G. Masaryka. A příběhů bylo ještě mnoho. Jenom o předposledním, častém obyvateli zámku, nepadla ani zmínka.

K zámku patří rozsáhlá zahrada s rybníkem, skleníky zásobující zámek čerstvými květinami, novogotická konírna a přístřeší pro kočáry. Na park navazuje obora.

Na úpravách interiéru zámku se podílely první dámy Hana Benešová, Olga Havlová a Livie Klausová, své stopy zde zanechali i oblíbení architekti prezidentů Jože Plečnik a Bořek Šípek.

Po prohlídce zámku jsme si užili procházku krásným parkem a poté jsme se posilnili v místní restauraci Narpa. Výlet jsme zakončili kratším, asi šestikilometrovým pochodem. Kráčeli jsme podél lánské obory, kousek lesem a potom polem do Kamenných Žehrovic na autobus. Po nepříjemných deštivých dnech se vyjasnilo a cestou na nás chvílemi zasvítilo sluníčko.

Prohlídky zámku se může zúčastnit maximálně třicet osob, tento počet jsme naplnili, a ještě zbyli další zájemci. Proto jsme se rozhodli, že výlet za měsíc zopakujeme. Lánský zámek rozhodně stojí za to.

ALENA ŠOURKOVÁ

Dále vyšlo (nebo vyjde)...

Portugalsko-český slovník brazilské portugalštiny / Jiří Černý. 1. vyd. Vydavatelství Univerzity Palackého 2023. ISBN 978-80-244-6365-0: Kč 749,00.

Slovinsko-český slovník / David Blažek. 1. vyd. Praha: Středisko společných činností AV ČR, 2024. ISBN 978-80-200-3565-3.

Slovník mediální gramotnosti / Markéta Jasanská, Tereza Kráčmarová. 1. vyd. Brno: Nugis Finem Publishing, 2024. ISBN: 978-80-7614-009-7. Kč 449,00.

Řecká a latinská terminologie pro pomáhající profese / Tibor Vojtko. 1. vyd. Praha: Karolinum – nakladatelství Univerzity Karlovy. ISBN 978-80-246-5847-6: Kč 200,00.

Lexikální anglicismy v češtině / Aleš Klégr, Ivana Bozděchová. 1. vyd. Praha: Karolinum – nakladatelství Univerzity Karlovy, 2024. ISBN 978-80-246-5797-4: Kč 350,00.

Kapitoly z historie české frazeologie / Ludmila Stěpanova. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2024. ISBN 978-80-244-6408-4.

Atlas nářečí českého jazyka – nominativ singuláru feminin / Martina Ireinová, Vít Voženílek, Jakub Koníček a kol. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2024. ISBN 978-80-244-6413-8: Kč 299,00.

Akademická encyklopedie českých dějin IX. Na-Ny / Jaroslav Pánek a kol. Praha: Historický ústav AV ČR, 2024. ISBN 978-80-7286-422-5.

Malá filosofie člověka a Slovník filosofických pojmů / Jan Sokol. Praha: Vyšehrad, 2024. ISBN 978-80-7601-925-6: Kč 399,00.

Evropská unie v kostce. 3. aktual. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2024. ISBN 978-80-7538-559-8.

Encyklopedie úžasných zajímavostí / Kelly Miles. Praha: Pikola, 2024. ISBN 978-80-242-9382-0: Kč 399,00.

Květena České republiky = Flora of the Czech Republic 9 / editoři Jitka Štěpánková, Jindřich Chrtek jun., Zdeněk Kaplan. 1. vyd. Praha: Academia, 2024. ISBN 978-80-200-3460-1.

Kniha náboženství / překl. Jaroslav Hofmann. Praha: Universum, 2024. ISBN 978-80-242-9681-4: Kč ?

Atlas rostlin. Přes 900 rostlin, mechorostů a hub / Heiko Bellmann a kol. Praha: Universum, 2024. ISBN 978-80-242-9344-8: Kč 499,00.

Co to tady roste? / Julia Krohmerová, Alexandra-Maria Kleinová. Praha: Esence, 2024. ISBN 978-80-242-9477-3: Kč 349,00.

Ryby našich vod. 4. vyd. Praha: Český rybářský svaz, 2024. ISBN 978-80-907838-4-3.

Auta, vlaky, lodě a letadla. Obrazová encyklopedie dopravních prostředků / Clive Gifford. Praha: Slovart, 2024. ISBN 978-80-276-0954-3: Kč 499,00.

Parní lokomotivy ČSD. Konstrukce, systém označování a atlas hlavních lokomotivních řad / Hynek Palát. Brno: CPress, 2024. ISBN 978-80-264-5184-6: Kč 399,00.

Praha mordýřská a zlodějská / Radim Kopáč, Petr Stančík. 1. vyd. Praha: Středisko společných činností AV ČR, 2024. ISBN 978-80-200-3566-0.

ALENA ŠOURKOVÁ

ToP

(tlumočení-překlad)

Číslo 152 ročník XXXV – 2024
léto 2024
ToP (tlumočení-překlad)
Odborný bulletin Jednoty tlumočníků a překladatelů
ISSN 1210-4159 (tištěná verze, 1990–2014)
ISSN 2336-8888 (elektronická verze od 2015, platí i pro elektronický archiv starších ročníků)
JTP je členem Mezinárodní federace překladatelů FIT – Féderation internationale des traducteurs, organizace třídy „A“ uznané UNESCO.

šéfredaktor Petr Kautský
redakční rada Prof. PhDr. Ivana Čeňková, CSc., Amalaine Diabová, Ing. Miroslav Herold, CSc., PhDr. Milan Hrdlička, CSc., Mgr. Edita Jiráková Ph.D., Mgr. Marie Kopecká, PhDr. Andrej Rády, PhDr. Tomáš Svoboda, Ph.D., Mgr. Alena Šourková, Mgr. Andreas Weber

redakce
JTP – ToP, Senovážné nám. 23,
110 00 Praha 1
Telefon: 224 142 312
E-mail: jtp@jtpunion.org
www.jtpunion.org
Facebook: jtp@jtpunion.org

Ke stažení zdarma na stránkách JTP:
www.jtpunion.org

Registrace MK ČR 6198 TS: 7B B1.
Čtvrtletník. Vychází jen ve formátu PDF.
Uzávěrka tohoto čísla 20. 5. 2024.
Vydala © Jednota tlumočníků a překladatelů, IČ CZ002505676.

Za obsah článků odpovídají autoři. Texty neprošly jazykovou úpravou. Příspěvky nemusejí vyjadřovat stanovisko redakce. Příspěvky se nehonorují. Příspěvky zde otištěné nesmí být reprodukovány v žádné formě, ani elektronickým či mechanickým způsobem, včetně systémů pro ukládání a vyhledávání informací, bez souhlasu držitelů copyrightu. Citace z textů možno přetisknout pouze s uvedením zdroje.

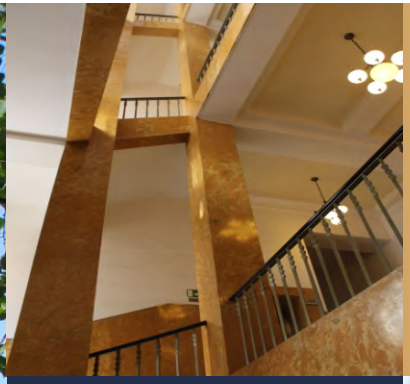

smosk CENTRUM

Pronájem kanceláří

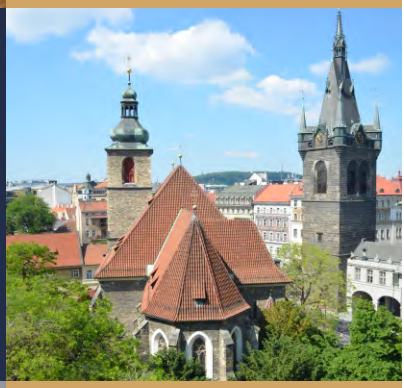

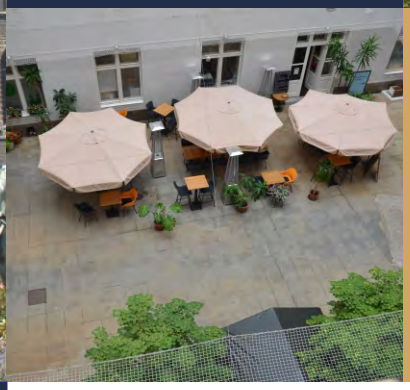

dobré ceny
příjemné prostředí
výborná dostupnost
široká paleta služeb

Pište na

pronajmy@smosk.cz

Pronájmy kanceláří

Nabízíme kanceláře pro Vaše podnikání. Kanceláře si můžete pronajmout jednotlivě i po větších celcích. Kanceláře jsou vzdušné s vysokými stropy a výhledem na náměstí, do parku nebo do atria.

Jak k nám?

- **metrem**: A - Můstek, B - Můstek, Náměstí Republiky, C - Hlavní nádraží,
- **tramvají**: Jindřišská, Masarykovo nádraží,
- **vlakem**: Hlavní nádraží, Masarykovo nádraží
- **autem** - pro ojedinělé případy nabízíme omezené množství parkovacích míst

O komplexu

Komplex budov se nachází v centru Prahy přímo **u Jindřišské věže**. V komplexu můžete využít paletu služeb od restaurací přes poradenské služby až ke zdravotnickému zařízení. Můžete využít několika osobních výtahů i jednoho nákladního. V blízkosti naleznete park, hlavní poštu nebo multikino.

Senovážné náměstí 23
Praha 1, 110 00

Více informací na **www.smosk.cz**
+420 224 14 2313, +420 224 14 2314